

ISSN 1392-4753

IRIMITAS

Broliai ir sesės šauliai!

Šaulių sąjunga yra tavo šeima. Stenkis, kad ji stovėtų aukštai. Jei stovės aukštai, aukštins ir tave.

Vladas Putvinskis-Pūtvis, 1928 m.

Minint Lietuvos valstybės atkūrimo 97-ąsias ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 25-ąsias metines, akivaizdu, kad šios datos daugeliui yra ne tik šventiškos ir prasmingos, džiuginančios kiekvieną iš mūsų ir mūsų artimųjų, bet ir sukeliančios tam tikrų minčių bei emocijų. Įdomu, ką Lietuvos valstybės atkūrimo akto signatarai pasakytų šiandien. Be abejonės, matydami 25-uosius nepriklausomybės atkūrimo metus švenčiančią Lietuvą signatarai prisimintų skausmą ir kančias, kurias patyrė 130 tūkstančių ištremtųjų ir daugiau nei 20 tūkstančių žuvusių partizanų, kovojusių ir svajojusių apie nepriklausomą Lietuvą. Tačiau tuo pat metu, tikiu, jie džiaugtųsi matydami nepriklausomą ir kuriančią Lietuvą, didžiutąsi matydami augančią naują patriotų kartą, nustebtų išvydę kitokią – modernią, sėkmingą ir daug pasiekusią visuomenę, kaip ir tuomet tebebranginančią savo tėvynę ir lietuvybės šaknis. Manau, kad pakili Kovo 11-osios šventės nuotaika, besišypsancio jaunimo minia ir ypač į akis krentantis jaunųjų šaulių sambūris su nešama didžiule trispalve priverstų nusišypsoti net ir rūsčiai žvelgiantį dr. Joną Basanavičių.

Broliai ir sesės šauliai, neabejoju, Lietuvos nepriklausomybė yra tai, kas mus visus vienija. Kaip Lietuvos šaulių sąjungos vadas linkiu, kad mūsų šauliška tarnyba prisidėtų prie taikos užtikrinimo, išmintingų sprendimų kovojant su vidaus ir išorės grėsmėmis, taip pat tėtų mūsų pirmtakų garbingą istoriją ir prasmingą veiklą.

Linkiu, kad ir ateityje išliktume pilietinės visuomenės pagrindu, valia ir ginklu stovintys nepriklausomos Lietuvos sargyboje.

Kviečiu kiekvieną šaulį ne tik ketinamais, bet ir realiais veiksmais stiprinti mūsų Šaulių sąjungą:

1. Brangink šaulio vardą, stenkis vykdyti šaulio (V. Putvinskio-Pūtvio) priesakus.

2. Žinok savo padalinio (skyriaus, būrio) brolius, seses ir tiesioginius vadus.

3. Pasirink šaulio tarnybos kryptį: kovinis (rikiuotės) šaulys, šaulys (nerikiuotės šaulys), šaulys rėmėjas, jaunas šaulys. Pastaba: šios kryptys sietinos su LŠS vizija.

4. Dalyvauk rengiant šaulius: išsikvirk Bazinį šaulio kursą, gilink šaulio žinias ir įgūdžius specializuotose mokymuose, įgyk pagrindinį karinį pasirengimą. Jaunas šaulys – 1–4 pakopos.

5. Laiku mokėk nario mokėstį.

6. Prenumeruok Šaulių sąjungos žurnalą „Trimitas“, prisidėk šviečiant šaulius ir visuomenę, ypač moksleivius.

7. Padidink Šaulių sąjungos gretas bent vienu nauju šauliu.

8. Dalyvauk bent dviejose savanorystės akcijose per metus.

9. Būk sąmoningas ir sąžiningas pilietis, padėk policijai ir kitoms institucijoms palaikyti viešąją tvarką.

10. Kurk klestinčią ir saugią Lietuvą.

Atmink, kad kiekvienas iš mūsų gali daryti pokyčius, stiprink Šaulių sąjungą net ir nesulaukęs palaikymo.

Nepriklausomai Lietuvai!

LŠS vadas ats. plk. lt. Liudas Gumbinas

TRIMITAS

2015 m. Nr. 1 (1297)

Leidžiamas nuo 1920 m. birželio
Atkurtas 1990 m. liepą

Laisvės al. 34,
44240 Kaunas, Lietuva

Išeina kas antrą mėnesį
Tiražas 720 egz.

Šiame numeryje

Aktualija

Esu patriotas ir tuo didžiuojuosi	2
Sausio 13-osios atminimą saugo jaunieji šauliai	6
Čikagos šauliai minėjo Sausio 13-ąją ir Klaipėdos žygį	7
Laisvėje gimsta laisvi	8
Gyva istorija ne vien tik moko	9

Pokalbis

Šaulys Albinas: kad tik būtų ką dirbti	10
--	----

Reporteris

Ukrainos kariai: blogiausia, kas gali nutikti, yra panika	12
Šauliai gelbsti žmonių gyvybes	15

Išgyvenimas (pasidaryk pats knygutę)

Apranga	17
---------------	----

Mes, jaunieji

Tereikia atsakomybės ir meilės savam kraštui	22
„Baltoji Vokė“ – mokslai, kurie nepabosta	23
Mokomės, kad padėtume	24
Sąjūnų mokymai nuoboduliu nekvepia: netikit? Įsitikinkite	25

Teroro anatomija	26
------------------------	----

„Trimitas“ informuoja

Tarpuokario žinios	30
Naujos knygos	31
Konkursas	32

Leidėjas

Lietuvos šaulių sąjunga www.sauliusajunga.lt

Redakcijos kolegija:

Liudas Gumbinas, LŠS vadas ats. plk. ltn.,
Ernestas Lukoševičius, LŠS išeivijos šaulys,
Gediminas Jankus, Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios
rinktinės šaulys,
Jonas Godliauskas, LŠS Centro valdybos narys,
Karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės
šaulys,
Mindaugas Nefas, LŠS Centro valdybos, „Saja“ narys,
Plk. P. Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės šaulys,
Leonas Stonkus, LŠS Centro valdybos, Vakarų (jūros)
šaulių 2-osios rinktinės šaulys,
Kęstutis Vaitonis, CV narys,
Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šaulys.

Redaktorė Lolita Sipavičienė

Korespondentas Valdas Kilpys

Kalbos redaktorė Danguolė Narbutienė

Pirmame ir ketvirtame viršeliuose – V. Kilpio nuotraukos

„Trimito“ redakcijos adresas: Laisvės al. 34, 44240
Kaunas, Lietuva, tel.: (8 37) 22 46 47, (8 685) 6 53 01.
El. p. redakcija@sauliusajunga.lt; Leidinio indeksas 5291

Atstovai užsienyje:

LŠS išeivijoje (JAV) vadas J. R. Butkus (FB paskyra
Lietuvos Šaulių Sąjunga Išeivijoje – Centro valdyba)
Toronto (Kanada) V. Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis

Sąskaita prenumeratai

Šiaulių bankas Sąskaitos Nr. LT14 7180 9000 0060 6626

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
mintimis.

Rankraščiai negražinami ir nerecenzuojami.
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuve.

Spausdino KOPA,
dizaino ir leidybos UAB, Kampo g. 7, LT-50153,
Kaunas.

© Trimitas, 2015
ISSN 1392-4753

Esu patriotas ir tuo didžiuojuosi

Valdas Kilpys

Lolita Sipavičienė

Lietuva paminėjo Sausio 13-ąją. Parašius šiuos žodžius daugiau papildomos informacijos lyg ir nebereikia. Šauliai puikiai žino, kas vyko anuomet. Daugelis – ne iš nuogirdų. Tačiau yra tam tikras aspektas, kuris daugeliu atveju lieka paraštėse: Sausio 13-oji buvo ir yra ir, reikia tikėtis, visada išliks kaip demokratinės Lietuvos valstybės pergalė.

Tada įvairių etninių priklausomybių Lietuvos tauta vieningai stojo už nuosavą valstybę. Tai buvo pirmasis toks ryškus ir stiprus pilietinės visuomenės pasireiškimas, kurio nedera pamiršti dabarties sujauktame pasaulyje. Dešimtmečiais tobulinta sovietinė propaganda neįstengė pakeisti tikrųjų pilietiškumo, patriotizmo, tautinio identiteto sąvokų ir pirmiausia tai lėmė mūsų pergalę.

Valstybingumo ilgesys ir nepriklausomas, oficialių institucijų nekontroliuojamas dvasinis pagrindas yra du svarbiausi dėmenys, be kurių neįmanomas visavertis demokratinės valstybės pilietis. Būtent dėl to Sausio 13-ąją prasidėjusi kova savo giliausia prasme tęsiasi iki šiol. Ir mes, šauliai, esame šios kovos avangarde.

Todėl kai kasmet pagarbos bėgimu, stovėdami su žvakutėmis rankose ar tiesiog būdami prie laužų prisimename ir pagerbiame kritusiuosius už demokratinę Lietuvą, verta prisiminti, kad Lietuva nėra savaiminė duotybė. Viešojoje erdvėje nuolat pasirodantys ir iki banalybės tiražuojami teiginiai apie tai, kad „esame NATO ir ES dalis“, prasmę turi tik tada, kai greta deklaruojamas kasdienis pasiryžimas ginti ir saugoti tai, ką anuomet suvereni tauta pati sau iškovojo.

Lietuva nėra „dovana“, tai – išipareigojimas, kurį gavome, tiksliau, išsiplėšėme 1991-aisiais. Šiandienos kova gerokai sunkesnė, nes reikalauja nuolatinio galvojimo, veiksmų, galiausiai ir laiko. O tai dabarties pasaulyje ir yra brangiausia „valiuta“.

Džiaugiamės galimybe „Trimite“ sugrįžti į anuos metus ir iš pirmų lūpų išgirsti savosios laisvės istoriją, smagu šiandien pasakoti apie tai, kaip šauliai prisimena ir įprasmina pasiryžimą gyventi demokratinėje Lietuvoje, kurį gavome dar tada, kai pagrindinis priešas buvo okupantų tankas.

Kruvinasis sekmadienis – 1991 m. sausio 13-oji

Ši data bei ano meto įvykiai puikiai žinomi kiekvienam Lietuvos piliečiui, nesvarbu, pačiam dalyvavusiam ar tik iš pasakojimų, filmuotos dokumentikos apie skaudžius įvykius girdėjusiam. Tačiau kiekvie-

Atminimo laužus prie televizijos bokšto kasmet uždega šauliai. 10-osios rinktinės Sostinės šaulių kuopos jaunoji šaulė Domantė Cepkauskaitė. Nuotr. G. Gumbelevičiūtės

nas autentiškas pasakojimas, kuriame juntamas pasakotojo išgyvenimas, mums žinomą istoriją papildo apčiuopiama, todėl neįkainojama autentika.

Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės šaulys Valdas Gutauskas:

„Atrodo, šie įvykiai buvo visai neseniai, nors praėjo 24-eri metai... Sausio 12-osios rytą susitarėme su žmona Gražina: paliekame jos mamai trimetį Paulių, pusės metukų Rūtą, o patys lekiamo į Vilnių ginti Aukščiausiosios Tarybos. Už Marijampolės, netoli Ilgliaukos, ant kelio užritintas storas medžio rąstas – kad žmonės nepravažiuotų pro Prienus Vilniaus kryptimi. Susiorganizavome ir kliūtį pašalinome.“

Pirmiausia nuvykome į Vilniaus spaudos rūmų kiemėlį, kur pamatėme kraupų vaizdą: okupacinė kariuomenė, karinė technika, prie rūmų durų stovintys su automatais rankose rusų armijos kareiviai, išdažyti langai, vandens žarnos ant grindinio, nuo laiptų teka vanduo. Spaudos rūmai okupuoti – juose vaikšto kruvinieji slibinai.

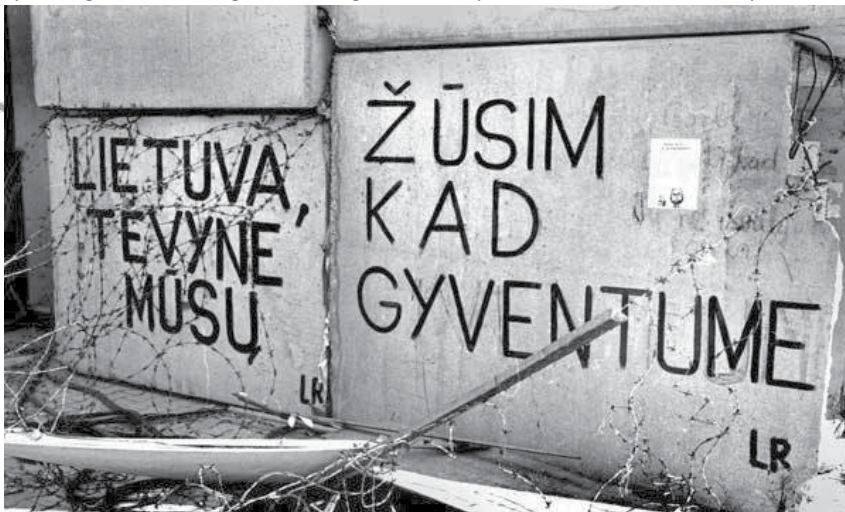
Su žmona atėjome nešini trispalvės spalvų plakatu: „Lietuvos jėga – vienybė“. Norėjome prieiti prie pagrindinių durų, tačiau lipdamas laiptais išgirdau

šalia stovinčio kareivio riksmą: „Von ot siuda, von. Tiebia nado zastrelit, a plakat slomat!“ (Lauk iš čia, lauk. Sušaudyti tave reikia, o plakatą sulaužyt – rus.). Grasinimas neišgąsdino – atsistoja šalia ir stovėjau virš galvos iškėlęs plakatą. Atsimenu, šalia mūsų stovėjo žurnalistas, televizijos laidų vedėjas Algimantas Čekuolis.

Degė širdis iš džiaugsmo ir laimės, kad čia susirinko tiek daug žmonių, kurie nebijo okupacinės armijos karių, eina prie karinės technikos, kalbina kareivius, nori apaminti gerumu – siūlo arbatos, prašo atsitraukti nuo rūmų. Kiti šaukia: „Lietuva laisva, ką jūs čia veikiate?“ Vėliau atvažiavo sunkvežimis, iš kurio išlipo būrys kareivių, šie, nešdamiesi visą padėklą forminės duonos, nuėjo į rūmus. Pabandėme prieiti prie karinės technikos stovinčių žmonių: piktais veidais, su automatais rankose kareiviai neleido prisitarti, tik nuolat rėkavo: „Von ot siuda!“ (Lauk iš čia – rus.). Paleido nemalonaus kvapo dūmus. Prie mūsų priėjo keli žmonės, vienas iš jų laikė didelę filmavimo kamerą ir manęs kažko paklausė. Šalia jo buvusi moteris išvertė: „Kaip jūs vertinate šią situaciją? Kas čia darosi?“ Atsaciau, kad vėl vyksta Lietuvos valstybės okupacija: mes atkūrėme savo valstybės nepriklausomybę kovo 11-ąją, o šiuo metu mus vėl okupuoja. Suskamba kitas klausimas: „Jei Lietuva vėl bus okupuota, kada taps laisva?“ Atsaciau, kad ir kas nutiktų, kad ir penkiasdešimt metų praeitų, mes dabar esame laisvi ir tokie būsim – gyvensime nepriklausomoje valstybėje.“ Į klausimą apie užrašą plakate atsaciau, kad mūsų didžiausia jėga yra vienybė: jeigu būsim vieningi, tikrai neeisime užkariaut mūsų Tėvynės Lietuvos.

Vėliau nuėjome prie rūmų, ten, kur okupantai neseniai šaudė ir kur buvo sunkiai sužeistas mūsų pilietis. Visi apimti sielvarto, o čia pat stovi perkreiptais veidais kareiviai. Sunerimusių žmonių guodžiu, kad viskas bus gerai, nes vyksta neteisėti kariniai veiksmai: turi nugalėti teisybė. Vėliau nuvažiavome pas draugą, savanorį Albertą Gabri, papasakojome, kas vyksta prie Spaudos rūmų. Netrukus išvykome prie Aukščiausiosios Tarybos, vėliau – prie Radijo ir televizijos pastatų. Apie vidurnaktį vaikštinėjome šalia Vilniaus televizijos bokšto. Nuostabus vaizdas: minios žmonių iš visos Lietuvos, dega laužai, skamba muzika, humoristas Šilanskas pasakoja anekdotus. Matome grupę iš Marijampolės, spinduliuojančią vienybės pajautimo džiugesiu, ir visi nusprendžiame važiuoti prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų.

Automobilį pasistatėme visai netoli fontano, mat tuo metu ten buvo leidžiama įvažiuoti ir ant šaligatvio sustoti. Visur tvyro šventinė nuotaika, minios žmonių. Nusileidžia oro balionas, visi džiaugiasi. Tačiau nuotaika greitai subjūra, kai išgirstame griausmingai riaumojančią karinę techniką, judančią

Gyva minia, o vėliau tokie blokai saugojo Aukščiausiosios Tarybos rūmus

tuneliu pro Aukščiausiąją Tarybą. Kur ji pasuks, kas vyks? Atsidaręs Tarybos rūmų antrojo aukšto langą Benas Rupeika teiraujasi to paties: kiek tankų ir kokia kryptimi pravažiavo. Visi stovime ir laukiame, kol išgirstame automatinių ginklų šūvius su trumpomis pauzėmis. Po kiek laiko pasigirsta kalbos, kad šaudyta į žmones ir yra aukų. Susirinkusieji sunerimsta, pasigirsta balsai: okupantai, žudikai, žvėrys...

Netoli mūsų stovėjęs vyras su grupele draugų garsiai pasakė: „Nužudyta žmonių, Radijo ir televizijos pastatai okupuoti.“ Kuriame 5-ąjį savanorių

Vaizdas prie Spaudos rūmų buvo kraupus

gynėjų būrį ir aiškiname: „Kas pasiryžę ginti rūmus (Aukščiausiąją Tarybą), stokite arčiau sienos, jei puls pastatą, susikabinkite rankomis ir niekur nesitraukite, nepasiduokite provokacijoms.“ Visi trys taip ir padarome. Prie mūsų tuojau pat prisijungia daugiau žmonių. Visi sustojame greta vienas kito. Žmogus, kurį pažįčiau, prisistato esąs savanoris Stankevičius. Į popieriaus lapą greitai surašo kokių dvidešimties

gynėjų pavardes. Netrukus pasigirsta kalbos: „Ko čia stovite ir šalate, kokios čia gynybos reikės? Eikite namo, Prunskienė ir Brazauskas viską jau sutvarkė.“ Pasipila necenzūrinis žodžių tirada, tačiau vyriškas greitai užčiaupiamas. Mūsų būrio kūrėjas garsiai ištaria: „Kartokite žodžius, priimsime savanorių gynėjų priesaiką.“ Ją užtvirtiname žodžiais „Tepadeda man Dievas.“

Netrukus išėjus iš Aukščiausiosios Tarybos rūmų tuometinis Krašto apsaugos departamento generalinis direktorius Audrius Butkevičius praneša apie žuvusius prie Vilniaus televizijos bokšto didvyrius ir perspėja, kad minioje gali vaikščioti ginklų turinčių žmonių, o ant stogų – besitaikančių ir pasiruošusių šaudyti snaiperių. Pasiūlo rimtai apsispręsti dėl rūmų gynybos, nes turima informacija, kad prieš asmenis, esančius arčiau nei 20 metrų nuo pastato, gali būti panaudota jėga arba ginklai.

Žmona pradėjo drebėti nuo šalčio ir baimės, norėjo važiuoti pas mažamečius vaikus. Greitai nusprendžiame, kad aš lieku su Albertu, o ji vyksta namo. Žmonių gretos praretėja. Iš mūsų būrio lieka pusė gynėjų. Vėliau, likę aštuoniese, einame prie pagrindinio įėjimo ir čia praleidžiame visą naktį.

Išaušus rytui iš greta vykstančių statybų ėmėme nešti metalo strypus ir prie pagrindinio įėjimo į rūmus pradėjome statyti barikadas. Iš būrio likome dviese su Albertu. Nešiodami stypus klausėmės informacijos iš Aukščiausiosios Tarybos. Įstrigo drąsinantys Kazimiero Motiekos, tuometinio Aukščiausiosios Tarybos pirmininko, žodžiai: „Nebijokite raudonųjų slibinų, kurie turi atvykti deryboms, mes taip pat nepasiduosime, ir kartu visi nugąlėsime.“

Vėliau buvo išdalyti „Respublikos“ vieno lapo laikraščiai, kur išspausdintos žuvusiųjų prie Vilniaus televizijos bokšto nuotraukos. Kunigas Grigas palaimino visus, kurie laukė atvykstant derybininkų, aukšto rango rusų armijos karininkų. Jiems pasirodžius, žmonės šaukė: „Laisvė Lietuvai, Lietuva bus laisva“, mojavą trispalvėmis. Galvoju, kad derybininkai paširpo, pamatę tokią didžiulę minią patriotiškai nusiteikusių žmonių. Po kelių valandų gavome informacijos, kad derybos eina teigiama linkme, tačiau abejojome ir laukėme. Vakare paskelbiama apie komendanto valandą ir perspėjama, kad apie rūmus vaikščiojantieji būreliais bus traktuojami kaip tvarkos pažeidėjai ir baudžiami.

Kruvinąjį sekmadienį vakarą žmonių gretos apie Aukščiausiosios Tarybos pastatą sumažėjo, ta-

čiau čia jau riogsojo barikados, sunkioji transporto technika, priekabos, prikrautos gelžbetoninių bloků. Tvyrojo nerimas. Su draugu vaikščiojome aplink tuomet reikšmingiausią Lietuvos nepriklausomybės tvirtovę, netgi prašėmės įleidžiami į pastatą, tačiau gavome neigiamą atsakymą.

Ši diena Lietuvos valstybei yra ypatingos reikšmės. Tą dieną – kruvinąjį sekmadienį – gyvybes už savo Tėvynės laisvę atidavė keturiolika didvyrių, kurių vienas – marijampolietis Rimantas Juknevičius. Lenkiame žemai galvas ir prisiekiame, kad niekad šių žmonių neužmiršime.“

Į „Gyvybės ir mirties kelią“ renkamasi ne vien tik bėgti

Ir šaulių jaunuomenė, ir suaugusieji bėgo drauge tarsi viena didelė šeima

Šeštadienį, sausio 10-ąją, Vilniuje surengtas tradicinis tarptautinis pagarbos bėgimas „Gyvybės ir mirties keliu“, kuriame aktyviai dalyvavo ir šauliai. Dvidešimt ketvirtą kartą vykstantis bėgimas sutraukė itin didelį žmonių skaičių: šiame jame dalyvavo rekordinis 4 328 bėgikų būrys.

Antakalnio kapinėse bėgikus pasveikino krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Vilniaus vicemeras Jonas Pinskus, Kūno kultūros ir sporto departamento generalinis direktorius Edis Urbanavičius, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė Daina Gudžinevičiūtė.

Darniai išsirikiavę šauliai, vedami Lietuvos šaulių sąjungos vado ats. plk. lt. Liudo Gumbino, su Šaulių sąjungos, Estijos ir Ukrainos vėliavomis priekyje startavo nuo Antakalnio kapinių. Drauge bėgo Latvijos, Estijos, Lietuvoje misiją atliekantys JAV kariai, Gruzijos, Švedijos, Didžiosios Britanijos bėgikai.

Reikšdamas padėką Šaulių sąjungos vadams ats. plk. lt. L. Gumbinas bėgime dalyvavusiems šauliams sakė: „Broliai ir sesės šauliai, savo dalyvavimu tradiciniame bėgime „Gyvybės ir mirties keliu“ kiekvienas pademonstravote, kad esate Šauliai ne vien žodžiais, bet pasiryžę prireikus susiburti

iš visos Lietuvos ir drauge įveikti kliūtis dėl Lietuvos. Dėkoju Jums ir Jūsų vadams už gausų dalyvavimą ir Šaulio vardo garsinimą. Man buvo garbė bėgti šaulių rikiuotėje!“ – sakė Sąjungos vadas.

Giminingos organizacijos *Noored Kotkad* atstovai iš Estijos stoviniavo starte ir pašnekinti džiaugėsi galėdami dalyvauti pagarbos bėgime. Tanielo Johano Ellerio teigimu, jie jaučia garbę būti tokioje didžiulėje patriotiškų žmonių draugėje. Pasak pašnekovo, žmonių kiekis išspūdingas.

Ariogalos kuopos vadas Andrius Bautronis prieš startą buvo gerai nusiteikęs: „Dalyvio apyrankes jau gavome, apšilimas padarytas, laukiame starto“, – teigė šaulys.

Šaulių neša Ukrainos vėliava plevėsavo nuo starto iki finišo. V. Okulič-Kazarino nuotraukos

Jaunasis šaulys Mantas Vizgirdas, paklaustas, ar nesijaudina prieš startą, prisipažino, kad šis bėgimas jam pirmasis, tačiau ypatingo nerimo nejaučias. „Kodėl čia suklika galvą: juk mokykloje bėgiojame, tai kažkaip įveiksime distanciją“, – tvirtino jaunasis šaulys. Pasak jo, iki šiol didžiausias jo įveiktas atstumas yra 8 kilometrai, tai pagarbos bėgimas tapsiantis puikia proga pagerinti savo rekordą.

Jam antrino ir kitas jaunasis šaulys Deividas Kalinauskas, kuris teigė, kad mokykloje dažniausiai bėgamas atstumas yra 3 arba 4 kilometrai, todėl šio bėgimo distancija esanti išskirtinė, gerokai ilgesnė. „Žinome, kad šioje bėgimo trasoje bus vienas gana ilgas kalnas, į kurį reiks bėgti, tai gal tik dėl jo šiek tiek neramu“, – sakė D. Kalinauskas.

Jaunoji šaulė Dovilė Petkevičiūtė prisipažino: „Bėgimas buvo ne itin lengvas, bet ne dėl to paliko labai didelį išpūdį. Dalyviai buvo ypač draugiški, kupini geros nuotaikos. Tikiuosi, kad šis tradicinis bėgimas dar ilgai gyvuos ir pritrauks daug žmonių, nes tokie renginiai ugdo patriotiškumą, tautiškumą. Nors Šaulių sąjungos nare tapau visai neseniai, labai džiau-

giuosi ir didžiuojuosi, nes jau ilgai svajojau ir galvojau patekti į šią organizaciją.“

Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės šaulys Valdas Juodka į pagarbos bėgimą atvyko drauge su anūku Luku Valiausku. „Jaunajai kartai patriotizmo jausmą reikia skiepyti nuo mažų dienų, – teigė aktyvus šaulys, – mums tai ne pirmas bėgimas. Drauge įveikėme vienos mylios bėgimą, tai įveiksime ir šį.“ Sutikti po finišo senelis ir anūkas neatrodė nuvargę. Luko įraudę skruostai liudijo jį bėgus itin aktyviai, tačiau paklaustas, ar nepavargo, būsimas jaunasis šaulys be dvejonių atsakė: „Ne.“ V. Juodka šypsodamasis tvirtino, kad ir kitais metais žada bėgti drauge su anūku.

Dėkodamas bėgikams krašto apsaugos ministras

Juozas Olekas akcentavo būtinybę skleisti patriotizmo žinią. „Linkiu, kad jūs ne tik dalyvautumėte šiame bėgime, bet ir parvežtumėte šią „saulės apyrankę“ į savo namus su įrašytais vertybėmis ant jos: tikėjimas, pasiaukojimas ir laisvė. Nes už šias vertybes žmonės padėjo savo galvas“, – sakė J. Olekas.

Visi sėkmingai baigusieji bėgimą prie Vilniaus televizijos bokšto buvo apdovanoti atminimo medaliais. Biržų „Atžalyno“ vidurinei mokyklai atiteko gausiausiai bėgime dalyvavusios mokyklos

apdovanojimas. „Visi mūsų mokiniai, dalyvavę šiandien bėgime, yra jaunieji šauliai. Į šį bėgimą atvykstame jau kelinti metai, tai tapo gražia tradicija“, – džiaugėsi jaunuosius šaulius lydėjusi mokytoja Inga Arlikevičienė.

Garbaus amžiaus sulaukęs kaunietis šaulys Alvydas Semaška po distancijos neatrodė pavargęs. „Man tai nėra pirmas bėgimas, tad viskas buvo puiku, išskyrus nenuvalytus šaligatvius. Gaila, kad miesto valdžia nepasirūpino tais, kurie bėgo ne su pagrindine grupe“, – neslėpdamas apmaudo sakė žymaus laisvės kovotojo Jono Semaškos-Liepos sūnus.

„Pirmą kartą bėgau devynis kilometrus be sustojimo“, – džiaugėsi sąjūnė Karolina Vijeikytė. Jos teigimu, ankstesnių bėgimų metu kartais tekdavo sustoti, tačiau šiemet bėgo be pertraukos. Pasak šaulės, šįkart ji prisigretino prie drauge bėgusių karių, todėl draugiškas vienodas žingsnių ritmas palengvino įveikti užduotį. „Šiek tiek dvejotau dėl bėgimo šiais metais, tačiau, kai bėgi penktą kartą, nebemanai „aš bėgu“. Ateina suvokimas, kad „mes bėgam“, ir tiesiog eilinį kartą startuoji“, – atviravo K. Vijeikytė.

Sausio 13-osios atminimą saugo jaunieji šauliai

Laivės gynėjų dienos renginiuose, vykusiuose visoje šalyje, kaip ir kasmet aktyviai dalyvavo šauliai bei jaunieji jų kolegos moksleiviai. Sausio 12 d. Seimo Kovo 11-osios Akto salėje surengtame tradiciniame Lietuvos valstybės gynėjų susitikime pasisakė ir rašini apie Tėvynę, laisvę bei ją iškovojusius žmones perskaitė Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės jaunoji šaulė

Sigita Bendikaitė:

Lietuvos didvyrių apgintos vertybės

Nuo 1940 m. Lietuva buvo okupuota ir prarado nepriklausomybę ateinantiems penkiasdešimt vieneriems metams. Bet lietuviai atsisakė pasiduoti ir neprarado vilties. Mes turėjom drąsiausius vyrus ir moteris, tarp kurių, didžiuodamasi galiu sakyti, buvo ir mano senelis su savo broliu. Partizanai, apie kuriuos pasakotos istorijos mane lydėjo ir žavėjo nuo vaikystės, turėjo vertybes ir jas gynė. Laisvė, vienybė, drąsa, tautiškumas, meilė tėvynei, pasiaukojimas – tai vertybės, kurios degė jų patriotiškose širdyse. Jos išliko svarbios ir žmonėms, kurie sausio 13-ąją pabaigė kažkada partizanų pradėtą kovą – Lietuvos nepriklausomybės kovą.

Laisvė ir besąlyginis jos troškimas yra, mano manymu, pati didžiausia ir svarbiausia žmogaus vertybė. Mūsų prigimtis – būti laisviems. Tai puikiai iliustruoja Adolfo Surareso žodžiai: „Yra kažkas daugiau, ko net Dievas negali uždrausti žmogui – tai laisvė.“ Tarybų Sąjunga bandė iš mūsų tai atimti. Bet kaip galima atimti tai, kas neatima ma? Žmonių širdyse ir protuose ruseno laisvės troškimas, kuris vedė žmones į kovą. Šimtai partizanų išėjo į miškus, išgyveno nežmogiškomis sąlygomis tik dėl to vienintelio troškimo. Lygiai taip pat ir žmonės sausio 13-ąją išėjo ginti Lietuvos Respublikos Seimo ir Televizijos bokšto. Apie šiuos įvykius, didvyrius ir jų laisvės troškimą mes, mokiniai, girdime mokyklose per istorijos pamokas, apie tai kuriame rašinius ir piešiame plakatus, o tada pakeliame galvas aukštyn ir susimąstome apie savo laisvę. Šis neapčiuopiamas dalykas, šis didingas jausmas – laisvės troškimas – žmogui yra toks svarbus, kad jis net gyvybę dėl to gali paaukoti. Ir aš kartais pagalvoju, ar pakankamai dėkingi esame tiems didvyriams, dėl kurių pasiaukojimo ir tvirtybės mes dabar turime laisvę?

Antroji, bet ne ką mažiau svarbi vertybė, kurią Lietuvos laisvės gynėjai parodė turintys, yra drąsa. Mano domėjimasis senelio partizanavimu šią vasarą mane nuvedė į Kauną susitikti su viena partizanų ryšininke, kuri jį pažinojo. Iš mūsų pokalbio man įsiminė viena Salomėjos Piliponytės-Užupienės-Rūtos frazė: „Nebuvo net minties apie kažkokią baimę. Nebijojau nei naktį per mišką eida-

ma, nei ką kitą darydama, nes žinojau, kad darau tai, ką privalau.“ Drąsa yra vienas iš ryškiausių kovotojų bruožų, todėl nenustebau, kai vienas iš sausio 13-osios įvykių dalyvių interviu sakė: „Tada nebuvo baimės, gal jei būčiau vienas, keli, dešimt, gal būtume išsilakstę kaip zuikiai, bet kai yra daug vienodai nusiteikusių žmonių šalia, visai kitaip jautiesi.“ Be drąsos ir bendraminčių mes neturėtume atkurtos Lietuvos šaulių sąjungos, Lietuvos kariuomenės, o svarbiausia – visada Lietuvą pasiruošusių ginti piliečių. Mintį, kad drąsa gali viską, man gražiausiai iliustruoja partizano Liongino Baliukevičiaus-Dzūko žodžiai: „Na, ir kas gi mus nugalės, jei mes mirti nebijom, jeigu mes nugalejom ir mirtį.“

Ir trečioji vertybė, kurią apgynė laisvės kovotojai, yra vienybė. Daugybė posakių išreiškia jos svarbą: „Vienas lauke – ne karys“, „Vienybėje – galybė“. Bendrumas ir vienas kito palaikymas yra labai svarbūs mums visiems. Aš pati su tuo susiduriu būdama Šaulių sąjungos narė. Kartais per pratybas ar mąstydamą apie karo grėsmes jaučiu nerimą, bet kai pamatau šaulį šalia, nurimstu ir pasijuntu gerai, nes žinau, kad kol esam vieningi, mes – nenugalimi. Kaip mums mėgsta priminti vadai, mes esam vienas kumštis. Būtent čia aš matau mūsų stiprybę – tame viename, tvirtame kumštyje. Kol bus vieningų žmonių, šaulių, karių savanorių, Lietuvos kariuomenė, tol žinau, kad mūsų laisvė saugi, nes vienybėje jėga, tikėjime – pergalė. Vebsteris yra taikliai pasakęs – „Žmonės kartu gali tai, ko nepajėgia pavieniui; protų ir rankų vienybė, jėgų sutelkimas – beveik visagaliai.“

Drąsiai sakau, kad aš DIDŽIUOJUOS, jog esu lietuvė ir esu laisva. Už Lietuvą, jos laisvę kovojo daugybė žmonių – partizanų, šaulių, tremtinių, paprastų piliečių ir Sausio 13-osios dalyvių. Man tai daug reiškia, su kai kuriomis žmonių grupėmis turiu savitą ryšį. Todėl, kai aš dažiau lietuvių tremtinio kapo tvorėlę Sibire, aš verkiau. Kai aplankau savo senelio kapą, aš verkiu. Po savo iškilmingo pasižadėjimo, tapusi jaunąja šaule, verkiau mąstydamą, kaip tuo džiaugtusi partizanai mano senelis su broliu ir prosenelis, kuris buvo Nepriklausomos Lietuvos šaulys. Kai vyksta Sausio 13-osios minėjimai, aš taip pat lieju ašaras. Aš jaučiuosi šiems žmonėms tokia skolinga, tokia dėkinga už laisvę. Ir labiausiai norėčiau, kad jų žygdarbiai nebūtų pamiršti. Norėčiau, kad istorijos apie juos gyvuotų per amžius. Kol būsim vieningi ir prisiminsime savo istoriją, kol turėsime vertybes, kurias turėjo šie žmonės, tol mes būsim laisvi ir stiprūs. Šias vertybes labai džiaugiuosi matydama savo broliuose ir seseryse Lietuvos šaulių sąjungos nariuose ir daugelyje žmonių. Baigdamą kalbą noriu pacituoti Justiną Marcinkevičių, kuris yra pasakęs šiuos viltį įžiebiančius žodžius: „Kiek rovė – neišrovė. Kiek skynė – nenuskynė. Todėl, kad tu šventovė. Todėl, kad tu – Tėvynė.“

Čikagos šauliai minėjo Sausio 13-ąją ir Klaipėdos žygį

E. Lukoševičius

LŠSI Čikagos Baltijos jūros šaulių kuopos šaulys

Sausio 11 d. Čikagoje Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje (LŠSI) organizavo žygį, kuriuo paminėtas 1923 m. Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos ir Laisvės gynėjų diena.

Žygis, prasidėjęs Mičigano ežero pakrantėje, 31 gatvėje, tęsėsi 10 km. Žygeiviai – įvairaus amžiaus žmonės: lituanistinių mokyklų moksleiviai, jaunučiai skautai, vyresnio amžiaus broliai bei sesės šauliai, būsimieji „šauliukai“. Žygyje dalyvavęs šaulys Ernestas Lukoševičius teigia: „Buvo džiugu drauge visiems pabūti, pabendrauti, prisiminti mūsų tautos šlovingą praeitį, pakalbėti apie dabartį ir ateitį, aptarti, kas mus vienija bei sieja įgyvendinant bendrus tikslus Tėvynės labui.“

Tą dieną žygeiviai nepamiršo dar vieno narsaus kovotojo už mūsų Tėvynės laisvę – generolo Tado Kosciuškos – 1794 m. sukilėlių vado (jis taip pat sėkmingai kovojo Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės kare). Prie iškilaus žmogaus paminklo jo atminimą pagerbė tylos minute. „Už jūsų ir mūsų laisvę“ – toks buvo 1794 m. sukilėlių šūkis, pasiekęs mus ir neprara-

dęs reikšmės iki šiandien. Juk su juo Lietuvos sąjūdisėjo į kovą prieš blogio imperiją už visos mūsų tautos ir kitų pavergtų Sovietų Sąjungos tautų laisvę.

Koks žygis be šauliškos košės, karštos arbatos ir dainų? Buvo smagu ne tik skanauti, bet ir pasišnekučiuoti ir permąčius pasidžiaugti, kad gražu ir gera būti kartu. Kada vėl susitikime? Tikėkimės, kad šis renginys taps nauja, prasminga tradicija, kuri gimė čia, Čikagoje, gerų vėjų mieste. Norėtusi padėkoti visiems dalyvavusiems, o ypač žygio sumanytojams ir organizatoriams. Iki kitų susitikimų!

Tautiečiai pagerbė kovojusio už mūsų Tėvynės laisvę generolo Tado Kosciuškos atminimą

Irena Šalaviejenė

LŠSI valdybos narė

Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios parapijos salėje vykęs susibūrimas buvo tarsi žygio tąsa. Nuskambėjus JAV ir Lietuvos himnams vyko Sausio 13-osios aukų pagerbimo ceremonija. Renginio vedėja, jūrų šaulių kuopos „Baltija“ šaulė Irena Šalaviejenė, priminė baisius 1991-ųjų sausio įvykius, kurie skaudžiai gyvi ir šiandien daugelio tautiečių prisiminimuose.

Keturiolika žvakelių sužibo prie keturiolikos nuotraukų – tikrų Lietuvos patriotų, žuvusių aną sausio 13-ąją. Jūrų šaulių kuopos „Baltija“ vadas Rimantas Šalaviejus priminė visų kritusiųjų pavardes. Salėje tvyrojo tylą ir rimtis. Kiekvienas širdyje buvo su jais...

Remdamasi Stasio Ignatavičiaus straipsniu, jūrų šaulių kuopos „Klaipėda“ šaulė Roma Bikulčius pristatė pranešimą „Šaulių sąjungos vaidmuo prijungiant Klaipėdos kraštą 1923m.“ Tada LŠSI vadas Julius Rūtenis Butkus įteikė apdovanojimus. LŠSI kapelionas kun. Jaunius Kelpša buvo apdovanotas Laisvės kovų kryžiaus ordino medaliu už aktyvų dalyvavimą

Lietuvos laisvės kovų atminimo išsaugojimo edukacinėje veikloje. Taip pat jam įteiktas LŠS atkūrimo 25-mečio ženklukas. Už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos šaulių sąjungai Šaulių žvaigždės medaliu apdovanoti Vytauto Didžiojo rinktinės šaulys Gediminas Grašys ir jūrų šaulių kuopos „Baltija“ šaulė Irena Šalaviejenė.

Režisierė Ramunė Rakauskaitė pristatė filmą apie Radvilą „Radviliada“.

Nors toli nuo Tėvynės, bet nuo jos nenuolė – Jungtinių Amerikos Valstijų šauliai. LŠS išeivijoje archyvo nuotraukos

Laisvėje gimsta laisvi

Ats. kpt. **A. Veikšys**

*Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės
Rokiškio jaunųjų šaulių 9-osios kuopos vadas*

Rokiškio šauliai šią datą ne tik prisimena, bet ir mini

Rokiškio jaunųjų šaulių tradicija – kiekvienais metais Sausio 13-ąją paminėti su skirtingų rajono mokyklų moksleiviais. Šiemet vyko į Juodupės miestelio gimnaziją ir dalyvavome renginyje „Mes vykome ginti laisvės“. Gimnazijos patalpose ir kieme sukūrėme improvizuotus gynybos štabą, primenantį

1991 m. sausio mėnesį veikusių Rokiškyje ir tuometinį Lietuvos parlamentą. Fotografas Nerijus Slesariūnas surengė fotografijų parodą, kurioje eksponuoti nuotraukų ciklai: „1991 m. sausio 13-oji Vilniuje“, „2013 m. ir 2014 m. sausio 13-osios atminimo renginiai Rokiš-

kio rajone“, gimnazijos moksleiviai – piešinių, skirtų Sausio 13-ajai, parodą. Mokykloje įrengėme „tankų dirbtuves“, kur moksleiviai ir jaunieji šauliai iš kartono dėžių gamino „tankų“ maketus, vėliau „tankų kolona“ judėjo gimnazijos kiemu, „atakavo“ gyvą žmonių grandinę, prasi-veržė į stadioną, kur juos pasitiko jaunieji šauliai. „Tankai“ buvo sunaikinti ir sudeginti lauže. Siekėme ne vien tik vaizdžiai atkurti sausio įvykius, bet ir priminti, kad į šalį įžengęs okupantas gali paminti laisvą

žodį, atimti tautos tradicijas, tikėjimą, kalbą.

Didelio susidomėjimo sulaukė žinių konkursas laisvės kovų tema, parengtas ir vestas jaunosios šaulės Emos Valentaitės. Nugalėtojais tapo Rokiškio 9-osios kuopos jaunieji šauliai. Ne todėl, kad „savi“, o dėl to, kad daugiausiai žinojo.

Gimnazijos kiemu riedėjo „tankų“ kolona – kruvinojo sausio priminimas

Vakare suliepsnojo didžiulis laužas, garavo šaulių košė, koncertavo Juodupės šaulių ir bendruomenės kolektyvai. Galime pasidžiaugti ne vien tuo, kad renginys pavyko, juo susidomėjo nacionalinė televizija. O vienas iš atsiliepimų itin paglostė širdį: „Jeigu šiemet tokio mąsto renginys vyksta, tai koks bus, kai minėsime 25-ąsias metines?“. Tačiau labiausiai džiugina širdį jaunimo gausa, rodanti nesumeluotas nuostatas. Didžiuojamės laisvėje gimusia karta.

Kuopos archyvo nuotr.

Gyva istorija ne vien tik moko

Dagna Krapavickaitė

Lazdijų M. Gustaičio gimnazijos mokinė

Ats. kpt. Kęstutis Pileckas

Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos
jaunųjų šaulių būrelio vadovas

Tas saldus žodis *nepriklausomybė*. Bet jis saldus tik tol, kol nereikia už jį kovoti: už žodį, už laisvę, už kiekvieną tautietį. Prieš dvidešimt ketverius metus Lietuvoje vyko svarbūs ir tragiški įvykiai. Mūsų seneliai, tėvai, broliai ir seserys nuogomis rankomis išdrįso stoti prieš ginkluotus karius, prieš į taikius žmones šaudančius tankus.

Sausio 13-oji keliolikai Lazdijų M. Gustaičio gimnazijos mokinių ir Karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Lazdijų 4-osios kuopos jaunųjų šaulių buvo kitokia. Vykome į Vilnių, į iškilmingą Laisvės gynėjų dienos minėjimą Lietuvos Respublikos Seime. Geriausi gimnazijos jaunieji šauliai minėjime dalyvavo pirmą kartą dėvėdami šaulio uniformas.

Seimo Kovo 11-osios Akto salėje nusistebėjau: buvome vieninteliai Lietuvos moksleiviai drauge su Ukrainos mokiniais turėję garbės dalyvauti renginyje kartu su LR Prezidente Dalia Grybauskaite, LR Prezidentu Valdu Adamkumi, kitais aukštais valstybės asmenimis, žuvusiųjų už Lietuvos laisvę artimaisiais, garbiais svečiais. Žuvusiuosius pagerbėme tylos minute, kuri sukūrė mano širdyje nenusakomos rimties ir patriotiškumo būseną.

Paskui dalyvavome didingoje Lietuvos valstybės vėliavos pakėlimo ceremonijoje Nepriklausomybės aikštėje. Didžiausią įspūdį man paliko Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos karių pagarbos salvės. Vėliau Antakalnio kapinėse pagerbėme tragiškai žuvusių kovotojų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę atminimą.

Galiu drąsiai teigti, kad ši patriotinė kelionė buvo labai naudinga mums, gimnazistams, jauniems šauliams, nes paskaityti istorijos vadovėlyje ir paklausyti istorijos mokytojo pasakojimų apie šalies istoriją yra viena, o visai kas kita, kai mokiniai patys gali ją pajusti. LR Seimo rūmai mums ištis yra ir bus gyvos istorijos vieta.

M. Rasiulytės nuotr.

Didžiojoji suteikta garbė dalyvauti Laisvės gynėjų dienos minėjime Seime

Šaulys Albinas: kad tik būtų ką dirbti

Asta Tidikienė

Plk. P. Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės vadė

Antalieptėje – miestelyje, kur daug relikvijų, gyvena vienas iš ilgaamžių mūsų organizacijos narių – šaulys Albinas Bislys, sausio 2-ąją minėjęs solidžią datą – savo 90-ąjį jubiliejų. Nepaisant garbaus amžiaus, Albinas ir šiandien yra aktyvus žmogus, visų įvardijamas optimistu, itin bendruomenišku ir labai darbščiu.

75-eri metai Antalieptėje

Į Antalieptės apylinkes Albino šeima atsikėlė 1940 m. balandį. Marijona ir Jonas Bisliai atvyko kaip rimti nuomininkai į Svydžius. Šeima buvo didelė: dvi dukros (Ona ir Rožė) bei keturi sūnūs (Antanas, Jonas, Apolinaras ir Albinas). Dukros tą patį pavasarį kruopščiai sutvarkė sodybos aplinką – Ipolito Micevičiaus dvarą, kuris vėliau, savininkui pabėgus į Ameriką, buvo perduotas tvarkingai Bislių šeimai, o po tėvo mirties paveldėjimo teise liko Albinui, – o sūnūs dirbo žemę, meldami Dievulio derlingo rudens. Bislių šeima buvo ne tik darbšti, bet ir religinga. Visi vaikai giedojo bažnytiniame chore. Po pamaldų su kaimyninio Mikiškių kaimo jaunimu ruošdavo dainų ir šokių vakarones. Visa šeima pėsti eidavo giedoti net į laidotuves gretimuose kaimuose. Ir dabar jau visiškai vienas iš visos gausios šeimos likęs Albinas vis dar aktyviai gieda bažnyčios chore ir laidotuvsė.

Kodėl šauliai?

Pirma pažintis su šauliais, kaip pasakoja Albinas, įvyko dar prie Smetonos, kai septyneriais metais vyresnis brolis Jonas įstojo į Šaulių sąjungą. Su pavydu į brolių žiūrėjo, bet pats tapti šauliu dėl amžiaus dar negalėjo, nes tuomet į Sąjungos narius priimdavo tik kariuomenei pasiruošusius ar iš jos grįžusius suaugusius vyrus. Moterų šaulių kaimuose buvo nedaug, dažniausia tik mokytojos. Šaulių organizacijai priklausę žmonės buvo gerbiami, kadangi išsilavinę, inteligentai – norėjosi būti tokioje organizacijoje.

Uniformas turėjo tik vadai ir daugiau mokyt, o visi kiti – ūkininkai ir kaimiečiai – uniformų neturėjo. Išsiskyrė iš visų kitų kepurėmis, kurias įsigyti padėdavo vadai.

Kaip prisimena šaulys Albinas, prie Smetonos vyko kariniai mokymai, juos vesdavo tarnavę kariuomenėje vyrai, dažniausia vadai. Prasidėjus karui, šauliai budėjo, stovėjo sargyboje, vėliau išėjo partizanauti. Džiugus prisiminimas, kaip kirto iš valstybės nupirkto miško medieną Dusetų šaulių namams: kir

to dainuodami ir vežė arkliais, sakydami, kad veža šauliams. Anuomet visi mokėjo nario mokestį, siekusį apie 5 litus metams.

Gyvenimas nesulaužė, nors bandė

1941 m. liepos 12 d. areštavo mokytoją, šaulių vadą Triponą, kuris vėliau tremtyje mirė, palaidotas prie geležinkelio netoli Vorkutos. Šauliai prasidėjus karui pasitraukė į mišką partizanauti. Brolis Jonas taip pat. Tarybiniais metais šaulių veikla nutilo, nes vienus, dažniausiai vadus, areštavo, kiti miške partizanavo.

Gyvenimą „prie vokiečio“ šaulys Albinas prisimena gana šviesiai: „Gyvenom kaip laisvoje Lietuvoje. Vokiečiai kaimiečių neskriaudė, tik prieš šventes prašydavo lašinių, kiaušinių. Net seniūno įskūstus vokiečiams žmones – komjaunuolius, seniūnui nepaklususius ar nepatikusiuosius, išvežtus į Vokietiją darbams, vokiečiai laikė aukščiau už kitus: lietuviai ir ten turėjo privilegijų – gaudavo nusipirkt alaus, o

Šaulys Albinas Bislys – aktyvus, optimistiškas, labai darbštus žmogus
Autorės nuotr.

rusų tautybės žmonės to negalėjo,“ – nestokoja humoro Albinas.

Atėjus sovietų kariuomenei buvo sunku. Sovietai baudavo visus, kurie nesugebėjo sumokėti „pyliavos“ – tai buvo duoklė grūdais ir mėsa: viena karvė už du žmones – areštuodavo ar sodindavo į kalėjimą. 1944 m. karui pasibaigus vyrai buvo kviečiami į Kauno komendantūrą, o nepaklusę įsakymui ir ten nevykę buvo priversti slapstytis.

Aštuonerius su puse metų Albinas su iš karo grįžusiu broliu Jonu slapstėsi bunkeryje netoli namų. 1953 m. kovo 13-ąją juos abu suėmė ir išvežė į Lukiškių kalėjimą, vėliau, po pusės metų, į Vorkutos kalėjimą. Sibire prabėgo treji metai. Po Stalino mirties amnestavo ir leido grįžti namo.

„Grįžau ketvirtadienį, o pirmadienį jau dirbau Antalieptės žemės ūkio technikumą valgyklos vedėju. Iki 1958-ųjų,“ – prisimena šaulys, vėliau darbavęs bufeto vedėju Jūžintuose, o išmokęs vairuotojo specialybės nuo 1960 metų iki pensijos dirbęs Dusetų melioracijos valdyboje ir Zarasų autotransporto įmonėje.

Gyvenimas, gimus sudėtingų pasaulio įvykių bei valstybės lūžių laikotarpiu, nebuvo paprastas. Daug vėtė ir mėtė. Brolis Antanas 1945 m. kovo 23 d. žuvo netoli Liepojos, kitas brolis Apolinaras kare neteko kojos. Nei vienas iš šešių šeimoje augusių vaikų nesukūrė šeimos. Visą laiką vieni kitais pasiremdami gyveno. Dabar liko vienas Albinas.

„Neskubinau vest, vis galvojau, kad dar spėsiu... taip ir liko. Nesijaučiu senas, jaučiuos kaip „pacanas“, – mėgsta pajuokauti Albinas: esu laisvas, sveikatos turiu, niekas nestabdo, už tai ir dalyvauju visur.“

Optimizmas padeda gyventi ir dirbti

Vos prieš porą metų į jaunesnes rankas perdavęs kuopos vėliavą šaulys netapo pasyviu šaulišku veiksmų stebėtoju iš toli: jis iki šiolei dalyvauja susibūrimuose, visuomeninėje veikloje, talkose.

Taip nutiko, kad Svydžiuose ant ežero kranto išgyvenęs nuo 1940 metų, 2008-aisiais sodybą išmainė į pusę namelio. Dabar šaulys Albinas gyvena Gaideliuose, vadinamojoje elektrikų gyvenvietėje. Pats susitvarko, apsiskalbia, pasigamina maisto. Pats ir malkų atsineša, ir krosnis pasikūrena. Į klausimą, ar nesunku pačiam visus darbus nudirbti, nusišypso: „Kad tik būtų ką...“

Šaulių Garbės sargybos kuopos vyrai atiduoda pagarbą kritusiems už laisvę miško broliams prie vieno iš daugybės bunkerų. V. Kilpio nuotr.

Nedaug šalia kaimynų, bet su visais gerai sutaria ir laukia pavasario, kai daugiau žmonių vasarai parvažiuos. Iki Antalieptės – du kilometrai. Bet tai Albinui ne kliūtis. Nepaisydamas nei oro, nei slidumo šaulys pėsčiomis nueina iki Antalieptės ir keliauja autobusu ten, kur reikia – Dusetas, Uteną...

Optimistiškai į gyvenimą žvelgiantis šaulys apgailestavo dėl šiandienos žmonių draugiškumo stokos, sumažėjusio, palyginti su tarpukariu, patriotiškumo. „Anksčiau šauliai buvo itin gerbiami, dabar mūsų gerokai mažiau (tarpukariu LSS gretose buvo apie 62 tūkst. narių, – red. pastaba), ne visi dalyvauja šauliškoje veikloje – savo pastebėjimus dėsto šaulys.“

„Pragyventa daug, o atrodo kaip viena diena. Kaip yra, taip ir gerai“, – tai dažniausiai tariami šypseną palydimi Albino žodžiai.

Išlydėdamas aplankiusius svečius Albinas vėl šypsojosi – baimės dėl „pokalbio spaudai“ neliko. Netgi atvirkščiai: brolių ir sesių šaulių pasikalbėjimas virto itin maloniu įvykiu abiem pusėms.

Ukrainos kariai: blogiausia, kas gali nutikti, yra panika

Valdas Kilpys

Ukrainos karius į Panevėžį lydėjęs šaulys Ramūnas Šerpatauskas sužeistiems kovotojams padeda nuo tada, kai šie atvyksta gydytis į mūsų šalį. Jis puikiai išmano Ukrainos įvykių specifiką, organizuoja ir veda susitikimus su kovotojais, padeda rinkti paramą. Apie tai ir kitus dalykus kalbamės su aktyviu Karininko Antano Juopzapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės šauliu.

– Kas paskatino taip aktyviai dalyvauti teikiant pagalbą sužeistiems Ukrainos kariams?

– Manau, kad padėti skatina faktas, jog pats esu karys (nors ir atsargoje). Puikiai pamenu 1991-ųjų sausio įvykius, todėl, kai reikėjo pasirinkti, ar padėti Ukrainos kovotojams, ar likti nuošalyje, ilgai galvoti neteko. Sprendimas buvo žaibiškas, juolab kad Ukraina šiuo metu kovoja ne tik dėl savo, bet ir dėl mūsų visų laisvės.

– Pats palaikai ryšius su tais kariais, kurie gydomsi Druskininkuose. Koks jų požiūris į Lietuvą?

– Bendrauju ne tik su šiuo metu gydomais kariais, bet ir su tais, kurie po gydymo jau išvyko atgal į Ukrainą. Apie mūsų šalį jie atsiliepia labai gerai, šiltai ir, kaip jie patys sako, karas parodė, kas yra kas – kas broliška tauta, o kas nelabai. Ukrainiečių požiūrį į mūsų šalį labai gerai atskleidė ukrainietės Oksanos padėkos laiškas, kuris jau buvo spausdintas viename iš naujienų portalų. Esu laimingas, galėdamas prisidėti prie Lietuvos vardo garsinimo.

– Kai regi ir bendrauji su karo suluošintais žmonėmis, ar nekyla minčių apie mus, lietuvius? Kaip manai, ar turėtume tiek tvirtybės už savo valstybę kariauti net tada, kai sava valstybė nelabai rūpinasi savanoriais kovotojais?

– Dažnai pagalvoju, kaip būtų, jei priešas belstųsi į mūsų duris... Aš asmeniškai nedvejočiau ir stočiau ginti savo Tėvynės. Manau, kad tarp karių, karių savanorių ar šaulių tikrai bus nemažai tokių, kurie stos petys petin ir gins savo šalį, nekreipdami dėmesio į tai, kaip dabar į juos yra žiūrima, kaip jie aprūpinami. Tikiu, kad ir mes, lietuviai, esame aukštos moralės, o grėsmės akivaizdoje galime tapti tvirtu kumščiu, kuris suduotų skaudų smūgį agresoriui.

– Kaip manai, ar mes tikrai padarome viską, ką galime, kai kalba pakrypsta apie paramą Ukrainai? Kuo konkrečiai galėtum prisidėti šauliai iš visos Lietuvos? Kaip?

Ukrainiečiai noriai dalijosi kovine patirtimi. Stovi – R. Šerpatauskas

– Manau, kad Lietuva padaro daug gerų darbų pagal savo galimybes. Kaip galime prisidėti dar labiau? Viskas labai paprasta. Ne viena organizacija renka paramą Ukrainos kariams, tad galimybių tikrai daug. Juk nesunku paaukoti 10 ar 20 eurų per mėnesį: nenuieiti vieną kartą į kavinę, o pinigus skirti Ukrainai. Prieš pirkdami alų, cigaretes ar dar kokį menkniekį pagalvokime – gal geriau tuos pinigus paaukoti kilniam tikslui? Už tuos pinigus kažkam bus nupirktas uniforma, žiūronai, apsaugos, termovizorius ar galų gale sausas maisto daavinys. Jei kiekvienas tai padarytume, labai prisidėtume prie Ukrainos pergalės prieš agresorių.

Sužeisti Ukrainos kariai: „Tik neklauskite, ar grįšime atgal, į kovos lauką...“

Kiekvienas turi savo sužeidimo istoriją

Sausio 29 d. Karaliaus Mindaugo husarų batalione lankėsi kariai savanoriai iš Ukrainos. Tadien Vladimiras Gamarnikas, Dmitrijus Tretjekovas, Aleksėjus Gorbatiukas, Viktoras Trofimenko, Bogdanas Motrukas ir Jevgenijus Volokyntinas noriai bendravo su šauliais, kariais ir kitais žmonėmis, kurie neabejingi tam, kas vyksta Ukrainoje. Ukrainos kovotojų susitikimą su Panevėžio įgulos kariais inicijavo Lietuvos šaulių sąjungos Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šauliai.

Kiekvienas karys turi savo istoriją, kaip atsirado Lietuvos kariuomenės Dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnybos Karių reabilitacijos centre Druskininkuose ar Druskininkų ligoninėje (būtent ten gydomi šie kariai). Didžioji dauguma karių buvo sužeisti mūšiuose prie Ilovaisko. Praktiškai visi yra kontūzyti. D. Tretjekovas nukentėjo kovodamas garsiajame Donecko oro uoste ir priklauso vadinamiesiems „kyborgams“.

V. Trofimenko dalyvavo mūšiuose dėl Peskų miesto ir buvo ten sužeistas. Beje, socialiniame tinkle YouTube yra trumpas vaizdo įrašas, kur užfiksuo-

tas šis momentas (https://www.youtube.com/watch?v=55_wtYx55FM). Kaip pasakojo karys, atokvėpio valandėlėmis kariai dažnai ima kamerą ar išmanųjį telefoną į rankas ir kuria savotiškas mūsų „kronikas“. Taip buvo lemta, kad artilerijos apšaudymas prasidėjo būtent tuo momentu, kai buvo filmuojama, todėl skaudus įvykis taip pat buvo užfiksuotas.

Kariai savanoriai užsitarnavo pagarbą

Pagal tarptautinės teisės normas Ukrainoje karas nėra paskelbtas. Ten vyksta antiteroristinė operacija (ATO). Todėl mūsųose formaliai Ukrainos kariuomenė nedalyvauja, nes kovoja sukarintos milicijos struktūros ir kariai savanoriai. Būtent jie yra įvairiai pasivadinusių batalionų branduolys (*Azov, Aidar, Ukraina* ir kt.). Susitikime dalyvavusių karių teigimu, Ukrainos reguliarioji kariuomenė labai gerbia savanorių batalionus dėl jų ryžto kovoti, patriotizmo.

Kaip sakė V. Gamarnikas, naujai atėjusių savanorių laukia kelių savičių kursai, o po jų vykstama tiesiai į frontą, kur vyksta tikrieji karo mokslai. J. Volokytino teigimu, nors visi supranta, kad parengimas nėra pakankamas, tačiau „karas yra karas, ir čia sentimentų nėra.“

Taktika karo sąlygomis

Kovinės taktikos subtilybės taip pat įdomi kariams ir šauliams tema, kadangi tai, ko mokomasi taikos sąlygomis, dažnai skiriasi nuo realių kovos sąlygų kaip diena ir naktis. Ukrainos atveju pasiteisino mažų kovinių grupių naudojimas. „Žvalgyboje septyni žmonės yra maksimalus skaičius, – sakė A. Gorbatiukas, – tačiau viskas priklauso nuo vykdomos užduoties.“

Priešakinėse linijose, o tai yra apie 200-300 metrų prieš teritorijoje, dislokuojami vadinamieji „sekrečiai“ – pasislėpę snajperiai ar taiklieji šauliai, kurie pirmieji pasitinka prieš žvalgybos būrius ar kitokius priešus. Jei šie pasislėpusio šaulio nepastebi, galima atidengti ugnį jam praėjus ir papuolus į „apsuptį“.

Užėmus gynybines pozicijas pirmiausia stengiamasi statyti priedangas, vadinamuosius „šelterius“. Kadangi Ukrainoje vyksta intensyvūs artilerijos mūšiai, tai vykstant puolimui ir patekus į apšaudymą nelieka nieko kito, kaip tik „ėsti žemę ir labai mels-tis“, – kaip sakė vienas iš ukrainiečių.

Kovotojų teigimu, kai apšaudymas vyksta reaktivinės artilerijos „Grad“ sistemomis, tai iki pirmojo sprogo likus 15 s pasigirsta savotiškas švilpesys, todėl tos 15 s yra laikas, kai privalai prasmegti skradžiai žemę. Beje, separatistai dažniausiai šaudo iš gyvenamųjų rajonų, kad Ukrainos pajėgos negalėtų atidengti atsakomosios ugnies.

Svarbiausia – motyvacija

V. Gamarniko teigimu, dabar vykstantis karas suvienijo Ukrainą. Aštuoniolikmečiai vaikinai savo noru vyksta kovoti su separatistais ir atlieka tai gerai. Paklaustas apie motyvacijos ir karinių žinių svarbą, pašnekovas nedvejodamas tvirtino, kad svarbiau yra motyvacija, psichologinis pasirėngimas. „Blogiausia,

kas gali nutikti, yra panika. Tada žmogus tampa nevaldomas ir gali pridaryti daug bėdos ir sau, ir aplinkiniams“, – sakė karys.

Pasak pašnekovo, Ukrainos karių aprūpinimas tik patenkinamas, todėl dvasios stiprybės kovoje tikrai reikia. „Valstybė mums davė tik automatų ir šovinių

Aleksejus Gorbatiukas (centre) prognozavo, kad Minsko susitarimų nebus laikomasi

„jūrą“, o visa kita mums parūpina savanoriai, tiesiog geri Ukrainos žmonės. Už tai mes esame jiems labai dėkingi, nes be jų tiesiog negalėtume kovoti“, – atviravo ukrainietis.

Nemažai stiprybės reikia ir civiliams gyventojams. Daugelis iš jų prarado namus, artimuosius. B. Motruko teigimu, teritorijose, kur vyksta mūšiai, didžiąjai daliai civilių gyventojų buvo suteikta galimybė išvykti, tačiau ne visi panorą tai padaryti. „Ten liko dviejų rūšių žmonės: arba seniai, arba tie, kurie palaiko separatistus ir jų laukia“, – sakė B. Motrukas.

„Keisti“ separatistai

Ukrainiečių teigimu, nei vienam iš jų patirti cheminės atakos neteko, nors kalbama, kad šis tarptautinėse konvencijose uždraustas ginklas buvo panaudotas. D. Tretjakovas pasakojo apie kitą gan keistą įvykį, kuris leidžia daryti prielaidą, kad kažkokios cheminės medžiagos yra naudojamos karių „stiprinimui“. „Po mūsų mes užminavome vieną iš rūsų, kuriame slėpėmės nuo artilerijos apšaudymų. Žinojome, kad turi prasidėti „valymas“, tad savo pozicijas išdėstėme taip, jog išėjimai iš rūsių būtų matomi. Po to, kai rūsyje nugriaudėjo sprogo, iš jo pradėjo lauk liūti sužeisti „valytojai“ separatistai. Dauguma jų atrodė kaip zombiai: su tokiais sužeidimais normalus žmogus nebepasikeltų, tačiau jie krisdavo tik patalikus į galvą arba nukraujavę“, – įvykius Donecko oro uoste prisiminė karys.

Dar vienas jo spėjimas dėl galimai narkotinių medžiagų naudojimo susijęs su paimtais į nelaisvę samdiniais. „Tik po poros dienų jie grįždavo į realybę, aiškiai suvokdavo, kur yra ir ko gali tikėtis. Iki to tai būdavo kažkokie agresyvūs, paklaikę sutvėrimai“, – pasakojo karys.

– Ko trūksta ukrainiečiams?

– Klausimas apie trūkstamą įrangą, ginklus karių nenustebino. „Trūksta visko“, – toks buvo atsaky-

mas. V. Gamarniko teigimu, jeigu ukrainiečiai gautų letalinių ginklų ir įrangos, tai separatistai atsilaukys ilgiausiai mėnesį. „Labiausiai trūksta didelio kalibro snajperinių šautuvų, termovizorių, geolokacijos įrangos. Taip pat nemenką pagalbą suteikia tie, kurie pasirūpina karių buvimu: atneša kojinių, maisto, apdrangos“, – pasakojo karys.

D. Tretjakovo teigimu, neįmanoma pervertinti savanoriškai padedančių žmonių indėlio kovoje. „Jei ne paprastų žmonių palaikymas, mūsų kova negalėtų tęstis. Tiesioginėse kovinėse operacijose nedalyvaujantys ir mums padedantys gyventojai verti kuo didžiausios padėkos“, – sakė sužeistas „kyborgas“.

Vietoje pabaigos

Pokalbiui besibaigiant Panevėžio įgulos vadas plk. lt. G. Vidzickas Ukrainos kovotojams įteikė Lietuvos Respublikos vėliavą. Ukrainos kariai paprašė į susitikimą su jais atvykusių šaulių, karių, kad pasirašytų ant jų atsivežtų Lietuvos vėliavų. „Kiekvienam kovojančiam batalionui garbės reikalas yra turėti Lietuvos vėliavą“, – sakė kariai.

Vėliavas, ant kurių pasirašė Lietuvos kariai ir šauliai, ukrainiečiai išstovėžė namo

Viktoras Pociulis: „Kiekvienas galime prisidėti prie pagalbos telkimo Ukrainai“

Karaliaus Mindaugo husarų batalione vykusiame renginyje dalyvavo šaulys Viktoras Pociulis, kuris itin daug prisidėjo telkiant paramą Ukrainos kariams. Su juo trumpai šnektelėjome apie panevėziečių šaulių pagalbą ukrainiečiams.

– Kaip prasidėjo ši veikla?

– Viskas prasidėjo nuo to, kad susisiekėme su organizacijos „Blue/Yellow“ lyderiu Jonu Ohmanu. Mūsų požiūriai sutapo, ir darniai šauliškai pradėjome rinkti paramą. Tris kartus vežėme miegmaišius, vaistus, kitus karinius reikmenis.

– Žmonės aukojo noriai?

– Visko buvo. Vyresnė karta į paramos telkimą žiūri įtariai, tačiau jaunesnioji, nepriklausomybės karta, labai palankiai prisidėjo prie paramos. Žmonių visokių yra: kurie susidūrę arba patys tarnavę, nešė konkrečius daiktus, ir jiems nereikėjo nieko aiškinti. Daiktus sandėliavome rinktinės štabe, tai jis kartais atrodė kaip sandėlis.

Įdomus nutikimas buvo, kai mums paskambino antrojo Čėčenijos karo dalyvis, kuris kovėsi prieš rusus. Jis pats lietuvis, bet jo tėvas čėčenas. Pasikvietė į svečius. Buvo kiek neramu, žinote, „kadyroviečiai“ ir panašiai... Pasirodo, žmogaus nuostata paprasta: mano priešas – man draugas, todėl turiu paremti. Iš spintos traukė daug visokių daiktų: batų, žibintuvėlių, vaistų. Neperšaukamos liemenės nedavė sakydamas, kad pasilaikys, jei kartais priešas ateitų į Lietuvą.

Dar bitininkas daug medaus buvo atvežęs. Šokolado daug surinkome, vežėme dėžėmis.

– Tęsite darbus?

– Be jokios abejonės. Glaudžiai bendradarbiaujame su šauliu Ramūnu Šerpatausku, kuris tiesiogiai bendrauja su sužeistais ukrainiečiais. Visai neseniai sukomplektavome kuprinę, ir ji atiteko konkrečiam kariui. Ateina lietuviai, kurie tarnauja užsienio legionuose ar mūsų kariuomenėje ir atneša labai reikalingų dalykų, kuriuos atiduodame besigydančioms Lietuvoje kariams. Tai žmonės tiesiai iš fronto, todėl labai gera matyti, kad jie džiaugiasi tais paprastais daiktais, kurie jiems gelbsti gyvybę.

Tiesą pasakius, kiekvienas galime prisidėti prie šio darbo. Ar geru žodžiu, ar daiktais. Galbūt net kiekvienoje rinktinėje, kuopoje galėtų atsirasti nedidelis paramos telkimo punktas?

Broliai ir Sesės, kviečiame ir raginame pradėti rinkti aukas kovojančiai Ukrainai.

Kiekvieno šaulio, piliečio pareiga yra paremti Ukrainos karius. Šiuo metu mūsų fronto linija eina per Ukrainos teritoriją.

Paramą galite pervesti į sąskaitą AB Šiaulių bankas LT84 7180 9000 0060 6627

Šauliai gelbsti žmonių gyvybes

Valdas Kilpys

Pavojus žmones ištinka pačiose netikėčiausiose situacijose. Gerai, kai netoliese yra pasirengusiųjų padėti. Kartais tai išgelbsti gyvybę. Apie vieną tokį nutikimą papasakoti sutiko Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kovinio būrio šauliai Saulius Slavinskas ir Tomas Vyšniauskas, dirbantys ugniagesiais gelbėtojais.

Faktą, kad jo pamainoje net pusė darbuotojų yra šauliai, S. Slavinskas įvardija kaip itin simbolišką. „Tą dieną į įvykio vietą važiuovome keturiese: trys Tomai ir aš, Saulius“, – pasakojo šaulys. Gelbėtojai kviešti, nes Kauno mariose ilūžo ledrogių mėgėjas – Kauno estetinės chirurgijos centro vadovas Martynas Norkus, neįvertinęs ledo storio. Neįtikėtina ilgai – net 45 minutes – kovojo žmogus dėl gyvybės mirtinai šaltame vandenyje, ir tik padedamas gelbėtojų liko gyvas.

Šaulio T. Vyšniausko teigimu, situaciją komplikavo tai, kad ledo dangą buvo labai plona ir apie 900 metrų visiems gelbėtojams teko laužtis per ledą iki kranto. Negana to, greitosios pagalbos automobilis negalėjo atvykti į įvykio vietą, tad nukentėjusiajam teko pabėgti iki kelio, kur medikai suteikė pirmąją pagalbą.

Pasak T. Vyšniausko, kartais labai sunku numatyti visus gresiančius pavojus. Šio konkretaus įvykio atveju aistringas sportininkas per daug pasitikėjo kitų žmonių patarimais. „Vėliau M. Norkus pasakojo, kad prieš stodamas ant ledrogių jis klausinėjo žvejų, ar ledas storas, ir tie patikino, kad tikrai tvirtas. Tačiau niekada nevalia akiai pasitikėti, reikia tuo įsitikinti pačiam“, – sakė T. Vyšniauskas. Šaulio teigimu, šios istorijos laiminga baigtis susijusi su tuo, kad netoliese ant kranto buvęs žmogus nedelsdamas iškvietė pagalbą, o vandenin įgriuvęs ledrogių mėgėjas yra aktyvus sportininkas, bėgioja ilgas distancijas ir, svarbiausia, nepasidavė panikai.

Abu šauliai tvirtino, kad tiek laiko šaltame vandenyje retas kuris žmogus lieka gyvas. „Kai gydytojai pamatavo nukentėjusiojo kūno temperatūrą, termometras rodė tik 28 laipsnius“, – sakė T. Vyšniauskas. Įdomu tai, kad po kiek laiko pas savo gelbėtojus padėkoti atvykęs M. Norkus prisipažino, kad po nelaimto įvykio jis nesusirgo net sloga.

„Labai puiku, kai viskas gerai baigiasi. Tai ir mus motyvuoja. Malonu, kai žmonės jaučia dėkingumą ir atvyksta tarti: „Ačiū“. Tai yra paskata stengtis, nes niekada negali žinoti, kur ir kaip gali susidurti su pavojingomis aplinkybėmis, kurios iš tavęs pareikalaus maksimalios koncentracijos“, – sakė jau daugelį metų Kauno apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 5-ojoje komandoje ugniagesiais gelbėtojais dirbantys šauliai S. Slavinskas ir T. Vyšniauskas.

Išgelbėtasis atvyko padėkoti gelbėtojams

Ledrogės taip pat buvo ištrauktos į krantą. Eriko Ovčarenko ir asmeninio albumo nuotraukos

Į „Gyvybės ir mirties kelią“ šauliai susirenka ne vien tik bėgti

dėti pastangų vėsindami savo kūną. Be abejo, galima pradėti užduotį vykdyti ir apsirengus šilčiau, o po tų pačių 10–15 min. daryti pauzę, per kurią nusivelkami pertekliniai rūbai. Tačiau čia reikia turėti omenyje, kad situacija tam gali būti nepalanki (pvz., Afganistane, pėsčiojo patrulio iš lietuvių karių bazės į Goro provincijos sostinę Čagčaraną metu persirenginėti galimybių beveik nebūdavo – miestelėnų akivaizdoje keisti savo aprangą, nusiimti ekipuotę, taktiškai buvo nepriimtina). Šilumos ir drėgmės perteklių galima reguliuoti ir atsistatant apykaklės, rankogalių sagas, atsitraukiant striukės užtrauktukus, nusiimant šaliką, pasikeliant kepurės kraštus ar ją nusiimant, nusimaunant pirštines.

Būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad vienas aprangos sluoksnis neturėtų trukdyti kitam. Jeigu apatiniai rūbai bus greitai drėgmę atiduodantys, o striukė neišleidžianti jos į išorę, tuomet drėgmė kaupsis po rūbais su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis. Sluoksniuotumo principas taikomas ir karšto oro sąlygoms. Ypač tai aktualu buvo misijų rajonuose Irake ir Afganistane, kur dienos ir nakties temperatūrų skirtumas yra itin didelis – dieną vyrauja kartais sunkiai pakeliamas karštis, o naktį negali išsiversti be šiltų ir neperpučiamų rūbų. Oro temperatūra skiriasi ir dėl vietovių kalnuotumo. Dideli temperatūros svyravimai, beje, pasitaiko ir lietuviškų vasarų metu. Pastebėtina, kad karštu oru reikia nepersistengti mažinant rūbų kiekį ir apsinauginant. Pirmą, didėjančią riziką nudegti odą dėl saulės aktyvumo, antra, pagreitinamas kūno drėgmės atidavimas ir priartinama dehidrata-

IŠGYVENIMAS / 8

Bendrai. Vienas iš svarbiausių dalykų palaikant padalinio ir atskiro kovotojo gyvybingumą bei kovingumą yra tinkamas apsirengimas. Nors šiuo metu Lietuvos kariuomenė jau neblogai aprūpinama įvairiausia apranga, o civiliai gali įsigyti kokybiškų rūbų ir avalynės, tačiau išlieka būtinybė, kad kiekvienas „ekstremalas“ sugebėtų tinkamai šią aprangą sukomplektuoti ir panaudoti įvairiausiomis sąlygomis.

Kad būtų pasiektas šis gebėjimas, pirmiausia reikia suprasti apie kūno sukuriamą šilumą ir tai, kaip tinkamas apsirengimas gali padėti kontroliuoti jos gamimą ir perteklinį atidavimą (termoreguliaciją).

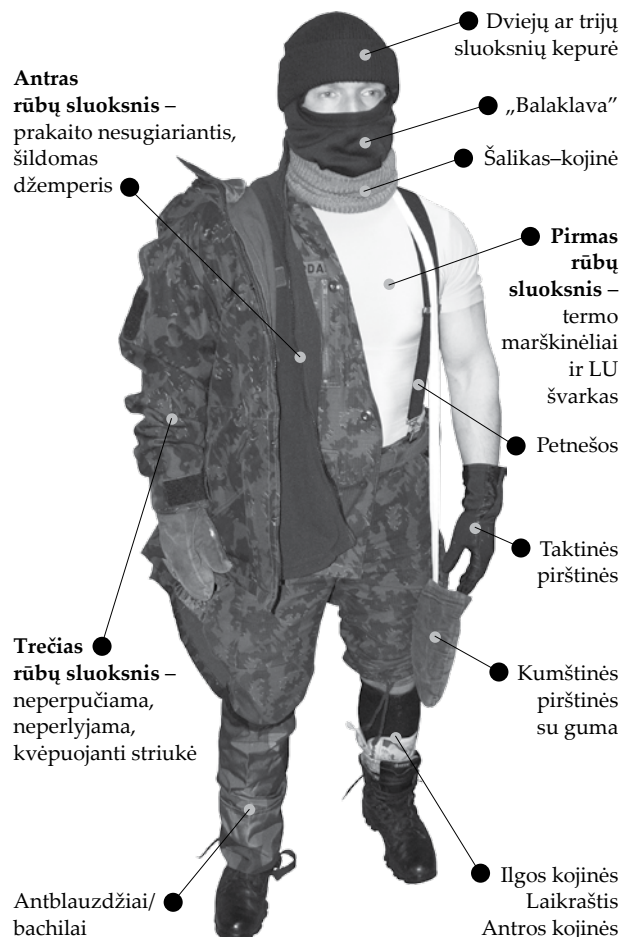
Antra, labai svarbu yra paisyti to, kad kūnas, esant aktyviai fizinei veiklai, išskiria didelį kiekį skysčių (prakaito). Šie skysčiai/prakaitas bus rūbų absorbuoti/sugerti net nepastebint pačiam žmogui. Drėgni rūbai, kaip jau minėta anksčiau šiame straipsnyje, labai greitai atiduoda šilumą, su skysčiais netenkamos ir organizmo darbingumui būtinos druskos. Visa tai turi įtakos įvairioms traumoms, ligoms, organizmo funkcijų sutrikimui.

Trečia, rūbai turi apsaugoti nuo šalčio (karščio) ir nuo vėjo bei kritulių. Rūbai taip pat turi užtikrinti tokią ventiliaciją, kad perteklinė kūno pagaminta šiluma kartu su prakaitu būtų pašalinti į išorę.

Tad rūbų paskirtis yra padėti palaikyti tinkamą kūno temperatūrą ir užtikrinti organizmo darbingumą.

Rengimosi principai. Įvairioje literatūroje galima aptikti skirtingai aprašomus rengimosi principus, ta-

IŠGYVENIMAS / 4

IŠGYVENIMAS / 9

Lietuvoje viena iš labiausiai žinomų ir prieinamų yra *Polartec* technologijos produkcija. *Polartec* gamina ne tik pirmąjį rūbų sluoksnį, bet ir šilumą sulaikančius bei drėgmę atiduodančius rūbus. *Polartec* medžiaga ypač greitai ir patikimai pašalina prakaitą ir drėgmę, palikdama odą ir aprangą sausus. *Polartec* medžiagos sugeria mažiau nei 0,5% savo svorio vandens, o tuo tarpu medvilnė sugeria ir išlaiko daugiau kaip 30%. Tokia savybė suteikia medžiagoms, pagamintoms iš *Polartec* pluošto, patikimumo tiek šiltu, tiek ir šaltu oru. *Polartec* medžiagos yra lengvai prižiūrimos, puikiai skalbiamos bei greitai džiūsta.

Iš kvėpuojančių, bet nepraleidžiančių drėgmės iš išorės medžiagų galima išskirti *GoreTex* technologiją. Pagrindinis šio audinio privalumas – jis nepraleidžia vandens į audinio gilumą, tačiau tuo pat metu sėkmingai pašalina vandens garus iš audinio vidaus. Be to, *GoreTex* membrana puikiai saugo nuo vėjo. Paslaptis slypi membranos struktūroje, kuri sudaryta iš daugybės mažų porų, kurių viename kvadratiname centimetre yra 1,4 milijardai. Šios poros yra maždaug 20 000 kartų mažesnės negu vandens lašas, bet 700 kartų didesnės negu drėgmės garų molekulė. Dėl šios ypatingos sandaros vandens lašeliai neprasisiskverbia per *GoreTex* membraną, o drėgmė (prakaitas) lengvai išgarinami. *GoreTex* technologija naudojama gaminant ne tik striukes ar kelnės, bet ir batus, kojines, pirštines, miegmaišių įdėklus, palapines.

IŠGYVENIMAS / 13

cija. Rengimosi karšto oro sąlygomis principų galima pasimokyti ir iš vietinių Azijos gyventojų – dažniausiai jie vilki rūbus tik ilgomis rankovėmis, tačiau iš gerai kvėpuojančio audinio, rūbai laisvi ir gerai ventiliuojami, ant galvos dauguma atvejų dėvimas galvos apdangalas (nuo uzbekiškos tiubeteikos, iki čalmos ar karakulinės kepurės).

Dabar pažvelkime į kitą – **funkcionalumo** – principą. Termoreguliacijos ir ventiliacijos proceso metu itin didelę reikšmę turi medžiagos, iš kurių yra pagamintas rūbų audinys. Jos turėtų, priklausomai nuo savo paskirties, būti kvėpuojančios, sukuriančios oro tarpus ir oro pūsleles, nepraleidžiančios vėjo ir drėgmės iš išorės, greitai džiūstančios. Pagal modelį rūbai turėtų nevaržyti judesių (ypač ties kirkšnimis, juosmeniu ir pečių linija), netrikdyti kraujotakos, turėtų turėti papildomas ventiliavimo galimybes (ypač ties riešais, čiurnomis, pažastimis, kaklu, juosmeniu; paprastai tai pasiekama naudojant sagas, užtrauktukus, lipnias juosteles, ventiliacines angas).

Taigi geriausiomis šiluminėmis savybėmis pasižymi vilna – net ir būdama drėgna ji vis tiek šildo. Tačiau vilna kai kuriems žmonėms gali sukelti alergiją, pakankamai greitai susinešioja, labai pasunkėja sudrėkusi bei lėtai džiūna ir nėra paranki skalbti skalbiamosiomis mašinomis. Medvilnė odai palankesnė, ji leidžia kūnui kvėpuoti, tačiau jai būdinga greitai sugerti ir sulaikyti prakaitą. Dėl to perteklinė drėgmė sąlyginai lėtai atiduodama į išorę. Taip pat medvilniniai marškinėliai linkę prarasti savo pirminę formą (išsitampo). Lininiai audiniai labai tvirti (2–3 kartus tvir-

jos pakankamai erdvios, siūloma esant žemai temperatūrai dar mūvėti ir plonas taktines pirštuotas pirštines – tuomet visą laiką plaštakos bus bent minimaliai saugomos nuo per didelio šilumos atidavimo).

Kojos „sluoksniuojamos“ kaip ir kūnas. Tiesa, vietoj apatinių termo kelnų galima mūvėti ilgus apatinius termo šortus ir kojines iki kelių, o vietoje neperpučiamų ir neperšlampamų kelnų galima dėvėti tik antblauzdžius/bachilus.

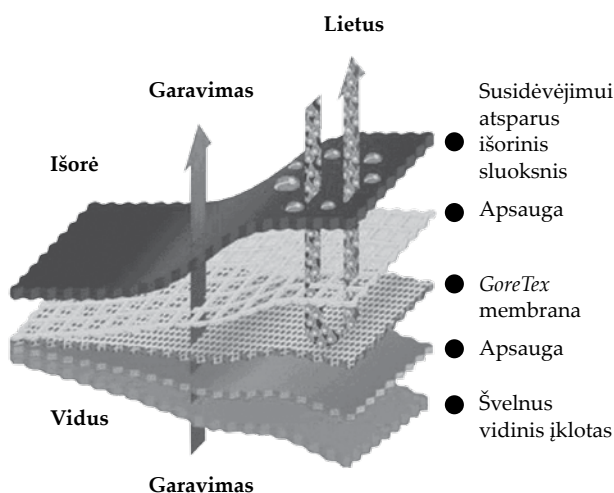
Pėdas reikėtų saugoti mūvint dvigubomis kojinėmis – plonomis ilgomis blauzdas dengiančiomis ir, pageidautina, vilnonėmis ar maišytų siūlų trumpesnėmis kojinėmis. Jei labai šalta, ant pirmos kojinės galima būtų užsukti glamžyto laikraščio lapą (svarbu neužmiršti, kad žiemą batai turėtų būti vienu ar dviem dydžiais erdvesni). Tiesa, galima apsiriboti ir ilgomis slidininkų ar medžiotojų kojinėmis, kurios turi specialius pastorinimus, pašiltnimus, prakaito „išvedimo“ iš bato link blauzdos „kanalus“. Trečiąjį sluoksnį, žinoma, vaidina kokybiški batai, tačiau ir jį galima pagerinti antbačiais, visiškai apsaugančiais nuo drėgmės.

Tačiau sluoksniuotumo principas pats savaime neužtikrina norimo efekto, jeigu kovotojas ar žygeivis nereguliuoja sluoksnių kiekio, atsižvelgdamas į fizinį aktyvumą ir klimatinės sąlygas. Prieš daug judesio reikalaujančią užduotį šaltuoju periodu reikia pasirinkti kuo mažiau aprangos (tačiau patartina įsidėti atsarginius drabužius, kojines, šiltą striukę). Tik pirmas 5 ar 10 min., kol apšilsite, jausitės nekomfortabiliai, po to jus užlies maloni šiluma, o netrukus turėsite ir pri-

IŠGYVENIMAS / 10

IŠGYVENIMAS / 7

GoreTex technologija

Kaip pigesnę GoreTex atitikmenį galima aptikti trigubo sluoksnio audinius, sudarytus iš poliesterio, poliuretano (suteikia audiniui kietumo, pluoštas nelaidus orui, drėgmei) ir poliamido (kai kur vartojamas nailono terminas; tai sintetinis pluoštas, pasižymintis dideliu atsparumu trinčiams. Jis taip pat nesiglamžo, yra elastingas ir tvirtas, sunkiai praleidžia vandenį, tačiau yra neatsparus ugniai, degdamas lydos).

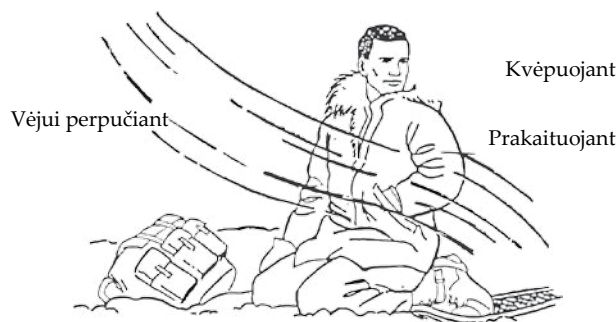
3. Šilumos atidavimas per vandenį ir prakaitavimą. Šilumos atiduodama net iki 200 kartų daugiau. Todėl drabužiai ir avalynė turi būti sausi.

Drabužiai turi gerai „kvėpuoti“. Šaltyje nevilkkėkite drėgmę iš vidaus sulaikančių rūbų. Venkite prakaitavimo.

4. Šilumos išpūtimas. Jei vėjyje pro rūbų plyšius patenka oras, prarandama labai daug šilumos. Todėl, nors ir esant palyginti šiltam orui, bet pučiant smarkiam vėjui, jei jūs neapsisaugoję, galite netekti daug šilumos ir sušalti. Venkite be reikalo būti atvirai vėjyje, stenkitės rasti užuovėją arba patikimai apsirengti.

5. Šiluma prarandama kvėpuojant. Todėl šaltu oru dėkite ant veido kaukę arba apsvyniokite veidą šalik. Neužmirškite, kad esant minusinei temperatūrai ant kaukės vidaus gali formuotis šerkšnas, todėl stebėkite, kad nenušaltumėte odos.

Per atviras kūno vietas

Remiantis į aplinkinius daiktus

IŠGYVENIMAS / 14

IŠGYVENIMAS / 3

nį ventiliacijos efektą. Tokiu būdu žiemą sukuriamas šiluminis tarpas ir pagerinamas perteklinės drėgmės atidavimas, o vasarą užtikrinama geresnė kūno ventiliacija, kuri saugo nuo perkaitimo (be to, tinkliniai marškinėliai vasarą saugo ir nuo uodų geluonies). Trikotažiniai marškinėliai ir uniforminis švarkas sugeria kūno išskirtą drėgmę bei ją atiduoda į išorę (tiesa, ši darbą jie atlieka nepalyginamai prasčiau nei termo marškinėliai). Džemperis užtikrina šilumos sulaikymą/palaikymą bei drėgmės transportavimą toliau į išorę. Trečiąjį sluoksnį kariams atstoja universali LU striukė, kuri yra neperpučiama ir neperlyjama.

Sluoksniuotumas turėtų būti taikomas saugant ne tik kūną, bet ir galvą, kaklą, plaštakas, kojas ir kojų pėdas.

„Antrąją odą“ galvai gali atstoti vadinamoji „balaklava“ (žiūrėti iliustraciją). Daugiasluoksni vilnos ar vilnos ir sintetinių priemonių ar dviguba fliso kepuraitė daug patikimesnė už standartiškai kariams išduodamą pošalmį ir atstoja šiltinamąjį sluoksnį. Neperpučiamas ir neperlyjamas striukės kapišonas papildo galvos izoliaciją dar vienu apvalkalu.

Kaklą ir dalį veido galima apsaugoti pastatant ir užsegant LU švarko apykaklę, užtraukiant džemperio apykaklės užtrauktuką iki viršaus, dėvint šaliką ar skarelę, tą pačią „balaklavą“, „šaliką–kojinę“ ar žieminių termo marškinėlių apykaklę.

Plaštakas nuo šalčio geriau apsaugos kumštinės pirštinės, tačiau neblogai pasitarnaus ir dvigubos – turinčios vidinį šildomąjį ir išorinį neperpučiamąjį/neperšlampamąjį sluoksnius – pirštuotos pirštinės. Jei

tesni už medvilnę), puikiai sugeria drėgmę ir greitai ją atiduoda, tačiau karinėje pramonėje beveik niekur linas nenaudojamas.

Šiuo metu tekstilės pramonė siūlo didelį spektrą dirbtinio pluošto audinių, kurie savo savybėmis arba pagerina natūralias medžiagas, arba jas net ir pralenkia savo efektyvumu. Jeigu žvilgtelsite į karinės uniformos, ypač išduodamos vykstantiesiems į misijas Irake ir Afganistane, etiketes, pastebėsite kelis būdingus sintetinio pluošto pavadinimus, pavyzdžiui, PE – poliesterį (atsparus trinčiams, beveik nesiglamžo, yra tvirtas, nesugeria drėgmės, todėl greitai džiūsta, tačiau, jei audinys jo turi daug, tuomet reikia saugoti nuo karščio ir tiesioginių saulės spindulių), polipropileną (visiškai nesugeria drėgmės ir visą ją pašalina į išorę). Dar keli pavadinimai bus minimi šiame straipsnyje vėliau.

Iš naujas technologijas įkūnijančios produkcijos galima būtų parekomenduoti JAV gamybos marškinėlius DRI DUKE *Moisture Control* arba UNDER ARMOUR (vasarai – „heatgear“, o žiemai – „coldgear“ tipo). Šie marškinėliai pasižymi itin geru kūno drėgmės atidavimu į išorę ir yra dėvimi tiesiog ant kūno („antroji oda“). Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad sintetiniai marškinėliai nuo didelio karščio (atviros liepsnos) yra linkę lydytis, todėl nudegimai ar šautinės žaizdos yra sunkiau gydomi. Kita vertus, jau yra sukurti ir UNDER ARMOUR marškinėliai su žyma „FR“, kuri reiškia jų atsparumą karščiui. Yra ir kitų firmų, kurios gamina puikių savybių apatinį trikotažą.

IŠGYVENIMAS / 6

IŠGYVENIMAS / 11

temperatūros). Pastarųjų dviejų žūčių pagrindinės priežastys – nepaprastai atšiaurus klimatas operacijos rajone, šiltų rūbų neturėjimas, galimybės išsidžiovinti rūbų nebuvimas. Beje, vienas karys vos nežuvo dėl dehidratacijos (per didelio organizmo skysčių netekimo), nes skubaus atsitraukimo metu nespėjo nusivilkti perteklinių šiltų rūbų ir prakaituodamas neteko daug skysčių bei druskų. Taigi vos ne pusė netekusių SAS patyrė ne nuo kulčių, o dėl su apranga susijusių niuansų. Tad straipsnių ciklą išgyvenimo tematika ir pradėsime būtent nuo rengimosi principų apžvalgos.

Iš pradžių būtina trumpai prisiminti apie šilumos praradimo priežastis (pateikiama žemiau), o tik po to pereiti prie pačių rengimosi principų šalto ir karšto oro sąlygomis.

Pirmiausia kovotojui ar žygeiviui reikia pašalinti šilumos praradimo priežastis. Kai kada tai aktualu ne tik žiemą, bet ir vasarą dėl didelių paros temperatūros svyravimų. Pagrindiniai šilumos praradimo būdai:

1. Šilumos išspinduliavimas per atviras kūno vietas. Daugiausia šilumos netenkama per galvą. Pvz., esant -4°C per galvą išspinduliuojama 50%, o esant -15°C – 75% šilumos. Todėl, jei darosi šalta, būtinai užsidėkite kepurę.

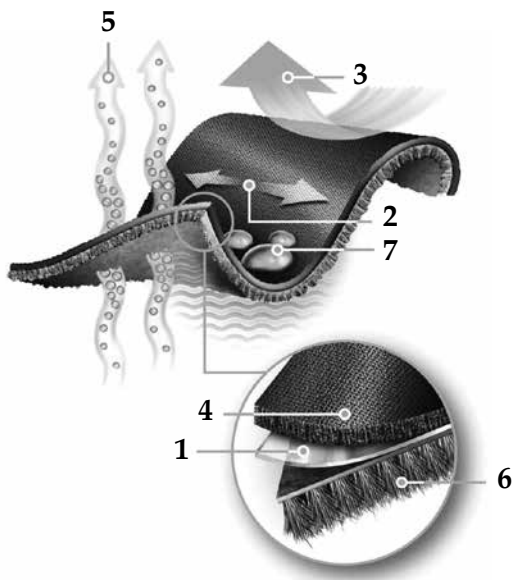
2. Šilumos atidavimas remiantis į aplinkinius daiktus. Visą laiką reikia izoliuotis nuo šaltų kūnų: nesigulkite tiesiogiai ant žemės – reikia pasikloti izoliuojamąjį kilimėlį (eglišakius), nesiremkite į akmenis, metalinius daiktus ir kt. Jei vartojamas alkoholis, šilumos atidavimas taip pat sustiprėja. Negerkite alkoholio!

Vis dažniau kalbant apie aprangos detales galima sutikti ir terminą *Cordura*. Šis pluoštas du kartus atsparesnis už poliamidą ir nesilydo esant itin dideliui karščiui. *Cordura* ir poliamido tarpai naudojami gaminant avalynę (dažniau *Cordura* yra naudojama ekipuotės elementuose).

Kitas funkcionalumo aspektas, kaip jau minėta, yra aprangos panaudojimo universalumas ir patogumas. Pavyzdžiui, esant šaltam orui (karštam taip pat) geriau dėvėti laisvas kelnes per juosmenį ir naudoti petnešas. Visa tai pagerina ventiliaciją bei neerzina kovotojo ar žygeivio dėl nuolat smunkančių kelnų. Taip pat patartina žiemą dalį sagų tarpkojy neužsagstyti – taip reikės mažiau pastangų atlikti gamtinius reikalus. Kumštines pirštines galima tvirtinti gumomis prie striukės rankovių arba, kaip vaikystėje, jas sujungti ilga guma, permetama per pečius. Taigi nereikės galvoti, kur padėti pirštines, kai jos trukdo atlikti kruopštomis reikalaujančius veiksmus. Antblauzdžiai/bachilai yra kitas universalus aprangos elementas, sukuriantis šildomąjį oro sluoksnį ir apsaugantis kojas ir avalynę nuo per greito peršlapimo. Šalikas–kojinė gali būti naudojamas kaip viensluoksnis ar dvisluoksnis šalikas, kaip gaubtas ant ausų, smakro, veido ir viršugalvio, paklotas po savimi ekstremaliomis sąlygomis, pirštinė. „Balaklava“ taip pat atlieka panašias funkcijas kaip ir šalikas–kojinė, tik yra patogesnė apsaugant veidą nuo šalčio. Renkantis išorinį rūbą, patartina atkreipti dėmesį į tai, kad universalus LU kostiumo striukė turi daug puikių dalykų: kvėpuojantį ir neperšlampamą bei neperpučiamą audinį, yra kompaktiška,

IŠGYVENIMAS / 2

IŠGYVENIMAS / 15

1. Apsaugo nuo nemalonaus kvapo ir bakterijų.
2. Keturių būdų įtempimas, užtikrinantis judesių laisvę.
3. Aerodinamiškas dizainas sumažina tempimą.
4. Patvarus išorinis paviršius priešinasi trinčiai.
5. Sritis, per kurią pašalinama drėgmė ir prakaitas.
6. Ypač patogus ir švelnus vidinis sluoksnis.
7. Ilgalaikė apsauga nuo drėgmės.

IŠGYVENIMAS / 12

čiau bent jau dėl vieno iš jų – rūbų sluoksniuotumo – visi sutaria vieningai. Kitą principą aš pavadinsiu „funkcionalumu“.

Rūbų sluoksniuotumas. Žvėrių kailio ir paukščių plunksnų struktūra turi daug oro tarpelių, kurie, kaip ir langas ar uždaras prieangis į pastatą, sukuria papildomą šilumos efektą. Tokią pat įtaką turi ir oro tarpai tarp drabužių, todėl geriau yra dėvėti kelis plonus negu vieną ar du storus rūbus. Oro tarpai taip pat padidina ventiliavimosi galimybes. Išskiriami trys pagrindiniai rūbų sluoksniai: „antroji oda“, šildomasis (kartais abu šie sluoksniai vadinami izoliuojančiu), apsaugantis nuo vėjo/apsaugantis nuo drėgmės (gali būti ir atskiri rūbai arba vienas, kuriam būdingos abi šios savybės).

Pirmasis sluoksnis – „antroji oda“ – tai marškinėliai (dar vadinami ir termo marškinėliais), kurie kūno drėgmę ne sugeria, o transportuoja į antrąjį sluoksnį – šildomąjį. Pastarasis drėgmę perduoda toliau, tačiau sulaiko kūno šilumą. Lietuvos kariuomenėje pirmasis sluoksnis

nėra aiškiai išreikštas, nes kariai neaprūpinami temo marškinėliais. Sąlyginai galima būtų sakyti, kad jį atstoja grupė rūbų, t. y. tinkliniai marškinėliai, įprasti marškinėliai ilgomis ar trumpomis rankovėmis, lauko uniformos (toliau – LU) švarkas. Tuo tarpu antrajam sluoksniui atstovauja pašiltinimas (fliso džemperis) nuo universalios LU kostiumo. Šiame komplekse ypač svarbus vaidmuo tenka tinkliniams marškinėliams, kurie sudaro pirmą oro tarpą tarp odos ir įprastų marškinėlių. Tinkliniai marškinėliai užtikrina ir pirmi-

IŠGYVENIMAS / 5

Apranga

Ats. mjr. **Albertas Daugirdas**

Kariuomenės kūrėjas

Pradedame straipsnių ciklą, kurio seniai pageidavo bei nekantriai laukė šauliai – išgyvenimo ekstremaliomis sąlygomis temą. Žinios, kuriomis dalysis išgyvenimo asas, Lietuvos šaulių sąjungos Sporto ir technikos klubo viršininkas, Mokymo centro instruktorius šiandien, esant itin įtemptai politinei situacijai, reikalingos ne vien tik šauliui.

1991 m. sausį, kai Lietuvoje vyko žūtbutinis mušis su okupacine kariuomene, Irake prasidėjo operacija „Audra dykumoje“. Britų specialiosios paskirties pulko (geriau žinomo sutrumpinimu SAS) aštuonių karių skyrius (kodiniu pavadinimu BRAVO TWO ZERO) buvo išlaipintas į gilų Irako kariuomenės užnugarį medžioti taktinių raketų SCUD. Taip jau nesėkmingai susiklostė, kad grupė buvo aptikta, ir prasidėjo kova už išlikimą. Tik vienas karys per aštuonias paras, naktimis įveikęs 300 kilometrų, sėkmingai pasitraukė į Siriją, keturi SAS kovotojai pateko į nelaisvę, o trys žuvo: vienas – nuo šautinių žaizdų, o du – nuo hipotermijos (kūno atvėsimo iki 32 ir žemiau laipsnių

nedaug sveria, reguliuojamas rankogalių dydis, dvigubos krypties užtrauktukas priekyje ir užtrauktukai ventiliacijai pažastyse. Taip pat vidinėje pusėje ties juosmeniu turi „sijonėlį“, kuriuo galima neutralizuoti šilumos išpūtimą vėjuotą dieną. Skarelė taip pat yra daugiafunkcis elementas – gali būti panaudota kaip medicinos priemonė, kaip kvėpavimo takų apsauga nuo dulkių, kaip veido ir kaklo apsauga nuo šalčio, ausų, sprando apsauga nuo saulės, taip pat kaip filtruojanti, pernešimo priemonė.

Neperšlampamos (angliškai – waterproof) kojinės taip pat yra nepaprastai naudingas rūbų elementas, nes jos užtikrina komfortą netgi avint visiškai šlapią avalynę.

Apibendrinamas norėčiau pasakyti, kad pirmiausia prieš išeidami atlikti užduoties neužmirškite liaudies išminties, kuri byloja – kaip pasiklosi, taip išsimiegos. Taigi labai atidžiai susikomplektuokite ir pasirinkite rūbus bei avalynę. Antra, padėkite rūbams gerai atlikti savo darbą, t. y. užtikrinkite gerą ventiliaciją ir reikiamą sluoksnių skaičių – geriau keli ploni, nei vienas ar du stori rūbų sluoksniai. Trečia – grūdininkite savo organizmą atlaikyti aukštas ir žemas temperatūras, t. y. treniruokite organizmo termoreguliacinį mechanizmą. Šių dalykų nepaisymas gali sukelti grėsmę ne tik jums, bet ir visai jūsų komandai.

Kitame numeryje skaitykite

apie išgyvenimo ekipuotę ir kitus naudingus patarimus.

IŠGYVENIMAS / 16

IŠGYVENIMAS / 1

Į „Gyvybės ir mirties kelią“ šauliai susirenka ne vien tik bėgti

Tereikia atsakomybės ir meilės savam kraštui

Brigita Vinikaitytė

*Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių
1-osios rinktinės šaulė*

Sakoma, kad taip, kaip pradėsi naujus metus, tokie bus ir likusieji. Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-ajai rinktinei jie turėtų klostytis aktyviai ir smagiai, nes 2015-uosius mūsų jaunieji šauliai pradėjo veikliai – dalyvaudami 1-osios ugdymo pakopos stovykloje. Sausio 2 dieną, nepabūgę šalčio, šimtas jaunųjų šaulių iš visos Alytaus apskrities atvyko į Didžiosios Kunigaikštienės Birutės ulonų batalioną, kur jaunųjų entuziastų laukė trijų dienų pirmosios pakopos kursas, skirtas tobulėti ir įgyti pradinių žinių, būtinų kiekvienam jaunajam šauliui. Pratybas kursantams vedė Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės kariai savanoriai bei 1-osios rinktinės šauliai. Kaip jaunuoliams sekasi mokytis ir tobulėti, pasidomėjo ir LŠS vadas ats. plk. lt. L. Gumbinas, ir jo pavaduotojas – jaunųjų šaulių vadas V. Žymančius. Nors pirmąją dieną jaunuoliai gavo tikrą stovyklos krikštą, – besimokančius rikiuotės veiksmų merkė stiprus lietus, nuotaika liko puiki, nes jokios stichijos nesutrukdys tapti tikru šauliu žmogui, kuris taip apsisprendė.

Kita diena taip pat nelepino geru oru, bet kursantai pasirodė besą drąsūs ir ištvermingi, tad mokytis laužo įkūrimo būdų bei pastogės statymo lauke jiems visai patiko. Vieni bėgo rinkti šakų, lapų, spyglių laužams, kiti, atsilaukę prieš vėją, statė iš palapinsiausčių pastoges ir užuovėjas. Tai, žinoma, ne viskas. Kursų metu jaunieji šauliai buvo supažindinti su žygio vykdymo ypatumais dienos bei nakties metu, negarsinio valdymo signalais, Lietuvos kariuomenės struktūra, tikslais bei uždaviniais, asmens higienos bei maitinimosi reikalavimais lauko sąlygomis,

taiklaus šaudymo principais, saugaus elgesio su ginklais taisyklėmis.

Vakarais jaunuoliai aktyviai ir prasmingai leido laiką: klausėsi paskaitų apie Šaulių sąjungos istoriją, diskutavo temomis „Kas yra šauliškumas?“ ir „Ko reikia, kad taptume tikrais šauliais?“, dalyvavo protų mūšyje bei kituose užsiėmimuose.

Paskutinę dieną vainikavo šaudymas pneumatiniiais šautuvais bei stovyklos uždarymo ceremonija. Visi kartu džiaugėmės, kad kursantai puikiai išlaikė pirmosios pakopos testą, gavo pažymėjimus bei ženklelius ir, svarbiausia, suprato, ko reikia, kad taptum tikru šauliu – atsakomybės, atsidavimo ir meilės savo kraštui.

Rinktinės archyvo nuotr.

Pratybose apsilankęs LŠS vadas ats. plk. L. Gumbinas domėjosi, kaip jauniems šauliams sekasi

„Baltoji Vokė“ – mokslai, kurie nepabosta

Ieva Skinulytė

*Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės
„Nepriklausomybės kovų“ šaulių kuopos vado pavaduotoja*

Gruodžio 5–7 d. Baltosios Vokės „Šilo“ vidurinėje mokykloje Šalčininkų 11-osios kuopos šauliai surengė pratybas „Baltoji Vokė 2014“. Pratybų tikslas – stiprinti jaunųjų šaulių teorines bei praktines žinias ir įgūdžius. Tai įvykdyti padėjo KASP Didžiosios kovos apygardos 8-osios rinktinės 805-osios kuopos kariai savanoriai. Taip pat užsiėmimų metu buvo siekiama aktyvinti šaulių kuopos narių bendravimą ir draugystę, iškeliant šauliškumo, tautiškumo, tarpusavio pagalbos, bendruomeniškumo vertybes.

Jaunieji šauliai buvo suskirstyti į daugiau ir mažiau pažengusiųjų grupes. Labiau pažengusieji jau pirmą vakarą gavo užduotis miške. Orientacinio žygio metu jaunuoliai įtvirtino teorinių užsiėmimų metu įgytas topografijos žinias. Tuo tarpu mažiau pažengę jaunieji šauliai klausė paskaitų apie kliūčių įveikimo būdus, pasikartoję nebylius valdymo signalus. Pirmoji diena baigėsi karinėmis estafetėmis ir žaidimais. Jų metu sutvirtėjo jaunimo tarpusavio ryšiai ir supratimas. Dalyviai kupini geros nuotaikos ir motyvacijos ėjo ilsėtis, laukdami kitos pratybų dienos.

Antroji pratybų diena buvo pati ilgiausia ir turiningiausia. Po rytinės mankštos jaunieji šauliai mokėsi teisingai komplektuoti ekipuotę, maskuotis. Labiau pažengusieji visą dieną dirbo dviem skyriais turėdami bendrą užduotį – užtikrinti saugumą savo atsakomybės rajone. Jaunuoliai mokėsi taktinio judėjimo kovinėmis rikiuotėmis, žvalgybos, informacijos rinkimo apie „priešą“, veikimų patrulio bazėje. Labiau išsijausti į „mūšį“ leido nauji šratasvydžio ginklai. Diena nesibaigė vakariene. Sutemus jaunųjų šaulių laukė instruktorių paruoštas naktinis žygis su užduotimis.

Tuo tarpu mažiau pažengusieji klausėsi paskaitų apie judėjimą pratybų lauke bei patrulio bazės užėmimą. Po pietų mažieji irgi išsirušė į žygį, kurio metu padedami instruktorių išmoko teisingai įrengti pasalą ir atsitraukti iš jos. Grįžusius iš lauko jaunuosius šaulius pasitiko pedagogai, paruošę viktoriną. Teisingiausiai atsakiusieji į klausimus apie Lietuvos šaulių sąjungą buvo apdovanoti įvairiais prizais. Vėlai vakare visi susėdę džiugiai mokėsi dainuoti patriotines dainas.

Sekmadienio rytą jaunųjų šaulių laukė pratybų aptarimas ir įgytų naujų žinių užtvirtinimo akimirkos. Šauniausi dalyviai buvo apdovanoti atminimo dovanomis. Visi dalijosi išpūdžiais, kiek išmoko, kiek naujų dalykų sužinojo. Pratybos baigtos pareiškimu: jaunieji šauliai nekantraudami lauks kitų.

Visi jau laukiame naujų pratybų. Kuopos archyvo nuotr.

Mokomės, kad padėtume

Ats. kpt. **A. Veikšys**

*Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės
Rokiškio jaunųjų šaulių 9-osios kuopos vadas*

Gruodžio 17-osios p vakare Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio 9-osios kuopos jaunieji šauliai rinkosi į Rokiškio policijos komisariatą, kur kartu su policijos pareigūnais žiūrėjo filmą apie kovą vykusius mokymus, o vėliau aptarė bei įvertino jaunųjų šaulių–jaunųjų policijos rėmėjų veiksmus bei klaidas, kad daugiau pastarųjų nepasitaikytų.

17 val. – rikiuote į UAB „Rokmeta“ teritoriją. Ten – dviejų automobilių avarija, viename iš jų likęs prispaustas vairuotojas. Iškviesti ugniagesiai gelbėtojai su įjungtais šviesos ir garso signalais atvyksta po kelių minučių ir, naudodami spec. priemones, operatyviai išlaisvina nukentėjusįjį. Jis perduodamas medicinos darbuotojams (taip pat iškviestiems į eismo įvykį), suteikiama pirmoji medicininė pagalba.

Tai – pagal iš anksto suderintą planą imituota avarija. Jos likvidavimo, pirmosios pagalbos suteikimo būdus jauniems šauliams rodė ugniagesiai gelbėtojai, policijos pareigūnai. Pirmąją medicininę pagalbą nukentėjusiajam (manekenui) teikė jaunieji šauliai, kuriems vadovavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Rokiškio skyriaus darbuotojos. Baigus gelbėjimo darbus („atgaivinus nukentėjusį“), jaunieji šauliai galėjo apžiūrėti ir išbandyti gelbėjimo įrangą, klausė

Tokie mokymai suteikia vertingų žinių atsidūrus nelaimės vietoje

gelbėtojų ir medicinos darbuotojų pasakojimų, kokie veiksmai atliekami įvairiais atvejais, išgirdo atsakymus į visus klausimus.

Tuo mokymai nesibaigė. Grįžtant į kuopavietę pastebėta įtarimą kelianti mašina (užmaskuoti valstybiniai numeriai, viduje du jaunuoliai su gobtuvais ant galvų). Pranešama policijos budėtojų, atvyksta policijos ekipažas, sulaiko automobilį. Vyksta automobilio ir jaunuolių patikrinimas: randama ginklų, kepurės su iškirptomis akimis, peilis. Jaunuoliai sulaikomi, uždedami antrankiai. Visa tai stebi jaunieji šauliai. Aišku, tai viskas surežisuota. Pareigūnai paaiškina, kaip jie elgiasi įvairiose situacijose, atsako į klausimus.

Apibendrinant vakarą darome išvadą – tokie mokymai reikalingi. Jie ne tik įdomūs, bet ir turi praktinės naudos. Manau, kad po tokių mokymų jaunas šaulys, atsidūręs situacijoje, kai reikia gelbėti avarijoje nukentėjusį žmogų, žinos, ką daryti. Ir ką gali žinoti – gal šie mokymai ateityje padės išgelbėti kieno nors gyvybę.

Mūsų tikslas – sužinoti, patirti, išmokti

Giedrė Dargevičiūtė

LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės jaunoji šaulė

Gražią žiemos popietę keturiasdešimt LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės Pajūrio 10-osios kuopos jaunųjų šaulių gimnazijos stadione mokėsi lauko taktinio puolimo subtilybių: taisyklingo lauko judėjimo prieš apsuptyje, mišku, pamiške, atviru lauku, taip pat judėjimo ropojant, šliaužiant ir kt. Nepabūgę sniego, šauliai, nešini mokomaisiais ginklais, uoliai vykdė karinių veiksmų mokytojo – Krašto apsaugos savanorių pajėgų Šilalės 308-ojo kuopos vado Kęstučio Dembinsko nurodymus.

Išmokti lauko taktinio puolimo būdų svarbu ne tik jaunajam šauliui ar kariui, bet ir eiliniam žmogui, papuolusiam į karo apsuptyje, mat pratybų metu sužinoma ne tik tai, kaip reikia pulti, bet ir apsiginti: judėti nepastebėtam plyname lauke, šliaužti mišku, sukeliant kuo mažiau garso, išvengti skeveldrų, pagelbėti draugui ir daug kitų dalykų. O visa tai – neabejotinai itin reikalinga informacija.

Jaunieji šauliai liko patenkinti gerais mokymais ir įdomiais užsiėmimais. „Nesvarbu, kokie jūsų ginklai. Nesvarbu, ar priešas stipresnis už jus. Svarbiausia jūsų drąsa, ryžtas ir pasiaukojimas. Sausio 13-ąją žmonės kovojo plikomis rankomis ar su armatūros gabalu rankose. Bet jie jautėsi stipresni net už šalia pravažiuojančius tankus,“ – kalbėjo kuopos vadas K. Dembinskas – Ir pažadėjo dar ne kartą atvykti bei susitikti su jaunaisiais šauliais ir tęsti mokymus, nes jaunieji šauliai – Lietuvos karių ir savanorių dešinioji ranka.

Išmokti lauko taktinio puolimo būdų svarbu ir šauliams, ir kariams, ir kiekvienam eiliniam žmogui. Kuopos archyvo nuotr.

Sajūnų mokymai nuoboduliu nekvepia: netikit? Įsitikinkite

Augustė Burinskaitė

Lietuvos šaulių studentų korporacijos „Saja“ narė

Lietuvos šaulių studentų korporacija „Saja“ surengė lyderystės mokymus Šilalės jauniems šauliams. Kodėl būtent jiems? Nes jie dalyvavo mūsų 80-mečio proga organizuotame konkurse.

Taigi visi susirinkome ankstyvą šeštadienio rytą itin jaukioje Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazijoje. Jaunuosius šaulius painstruktavome, kaip elgtis, jei jiems netaps nuobodu, ir jie negalės tuo patikėti, papasakojome, kas vyks, ir visi kartu pažaidėme susipažinimo žaidimų bei pasimankštinome.

Taip linksmai pradėję nudundėjome į sendraugės (baigęs pirmąją aukštojo mokslo pakopą, „Sajos“ nariu daugiau nei 3 metus išbuvęs šaulys, bendradarbiaujantis su „Saja“) Aušros Kudirkaitės *super* menišką pranešimą apie pagrindinius lyderių bruožus (jei norite sužinoti, kokie jie – dalyvaukite „Sajos“ konkurse).

Vėl pasimankštinome. Tik šįkart ne kūną, o smegenis ir burnas – lavinome kalbėjimo įgūdžius. Dėkojame už pamokas sajūnui Mantui Skinkačiui. Ar žinote, kas buvo po to? Ne? Kandidatas Mindaugas Jonas Laučius kalbėjo apie lyderio poziciją sukarintoje struktūroje, parodė filmuką apie lyderystę. Tai, spėju, įkvėps jaunuosius šaulius sieti savo ateitį su kariuomene, nes ji – puiki sritis lyderio sugebėjimams atsiskleisti.

O dabar apie sajūną šilališkį Roką Jašinską, tiksliau, jo pasakojimą apie „Aliante“ konkursą, skirtą gilinti žinias apie NATO, tarptautinius santykius. Itin patrauklu tai, kad nugalėtojai gali apsilankyti svečioje šalyje, priklausančioje NATO, pamatyti tos šalies karines pajėgas, pažinti kultūrą. Rokui tai teko patirti ne kartą – ne kartą Lietuvą nuvedė iki finalo. Šaunus vyrukas plius šaunus pasakojimas lygu netekę žado jaunieji šauliai. Pasidomėkite plačiau ir sudalyvaukite!

Toliau linksmybes žaidžiant tęsė sen! Aušra. Jaunieji Šilalės šauliai turėjo progą suprasti, kaip svarbu tinkamai, pagal kiekvieno sugebėjimus paskirstyti pareigas ir užduotis, kad tikslas būtų pasiektas ar net lengvai pasiektas. Žaidimo metu jaunimas pasiskirstė į dvi komandas: vienoje buvo galima pasirinkti pareigas, kitoje jos buvo paskirtos atsitiktinai. Spėkite, kuriai komandai sekėsi geriau? Atsakymą sužinosite, jei dalyvausite mūsų konkurse.

Kaip be svarbiausio dalyko pasaulyje – „Sajos“ pristatymo. Pirmininkė sen! Modesta Skinkaitienė tai atliko iš visos širdies, tad jaunieji šauliai pažadėjo baigę studijas papildyti mūsų gretas. Pažadėjo ir šventa. Laukiam.

Žaidimų vedėju tapęs sajūnas Mantas lavino strateginius dalyvių gebėjimus, braižė schemas. Tačiau

Ir mokiniams, ir „mokytojams“ susitikimas buvo vertingas

azartiškiausias buvo orientacinis žaidimas „Naktinė žvaigždutė“, kurį paruošė sen! Modesta ir mūsų kolega Dainius Bambalas. Žaidimo esmė – bėgioti į visas pasaulio puses ir atsakyti į suktus klausimus. Pirmą vietą užėmė komanda „Katukai“. Valio! Tačiau kitos komandos nelaimėjo tik per plauką.

Renginį baigėme aptarimu, atsisveikinimo bučiniiais... Jaunieji šauliai liko nakvoti mokykloje, žiūrėjo filmus, valgė, išdykavo ir kitos dienos rytą, tikiu, labai laimingi ir praturtėję grįžo namo. Netikite? Paklauskite jų patys.

Ačiū jums, Šilalės jaunieji šauliai.

P.S. Korp! „Saja“ laukia ne tik šilaliečių, bet ir tavęs, jaunasis kito miesto šaulys!

Sajūnė Aušra Kudirkaitė jauniems šauliams kalbėjo apie lyderystę. Lyderiais, pasirodo, ne gimstama, o tampama.

Korporacijos „Saja“ archyvo nuotr.

Julius Proškus

*Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės
Kauno šaulių 2-osios kuopos vadas*

Istorija – ne vien tik vadovėliuose ar storose knygose sudėta. Ji eina koją kojon su mumis kasdien, atsiveja iš paskos ir priverčia stabtelėti, susimąstyti. Ir pasimokyti.

Galbūt ir Jūs saugojate savo giminės istoriją, kuria vertėtų pasidalyti su sesėmis ir broliais šauliais?

Nuo senų laikų Praškevičių giminės proseneliai, seneliai ir tėvai gyveno senojoje Stakliškių seniūnijoje. Jie buvo laisvi valstiečiai žemdirbiai, nuosavybės teise turėjo valaką žemės Pakrovų kaime. Prosenelis Jurgis buvo vienas iš pirmųjų knygnešių, kuris ne tik pats gabeno spaudą iš Prūsijos, bet ir kitus ragino tai daryti, savo namuose slapta mokė vaikus skaityti ir rašyti bei melstis lietuviškai. To išmokė ir sūnų Aleksandrą, o jis, padedamas žmonos Domicelės ir svainio Kajetono Braziukaičio, šį kilnų darbą tęsė iki pat spaudos atgavimo. Tai buvo labai pavojingas darbas. Aleksandras buvo žandarų sekamas, sučiuptas ir uždarytas į kalėjimą, tačiau jam pavyko pabėgti, todėl toliau keliaudavo turėdamas dokumentus svetima pavarde. Lietuvišką spaudą platino ne tik savo krašte, bet ir į Vilnių pristatydavo, kur palaikė ryšius su to meto Lietuvos kultūros veikėjais. Kilni ir patriotiška Aleksandro Praškevičiaus veikla nebuvo pamiršta tarpukario Lietuvos vyriausybės: kaip ir visiems patriotams, kovojusiems už Lietuvos laisvę, jam buvo skirta pensija. Deja, sovietinės valdžios vietiniai liumpenai galvojo kitaip. Senelis spėjo numirti dar 1942-aisiais, todėl nepatyrė represijų. Jis palaidotas Stakliškių kapinėse. Jo 76-erių metų žmoną Domicelę 1945-aisiais, kaip pavojingą liaudies priešę, Jiezno sribai ištrėmė į Sibirą. Tais pačiais metais ten ji ir mirė. Visą turtą išgrobė, pastatus nugriovė išvežė, buvusią sodybą mena likęs šulinys ir senas klevas prie kelio.

Panašus likimas ištiko ir knygnešio Kajetono šeimą. Jie taip pat buvo ištremti. Kodėl tokio amžiaus žmonės trėmė į tikrą mirtį, lieka tik stebėtis, nes nebuvo nei didžiažemiai, nei valdininkai, tik daugiau išprusę, darbštesni ir religingi žmonės. Okupantų instrukcijas kruopščiai vykdė artimesnių miestelių žemiausio intelektualinio lygmens pusžmogiai. Atėjo jų laukta diena kaip hienoms tenkinti savo instinktyvius poreikius, savivaldžiauti, plėšikauti. Tokie buvo Jiezno valsčiaus sribai, išskirtinai garsėję kraugerišku žiaurumu, nors neatsiliko jų bendrai ir kituose miesteliuose. Rusų NKVD smogikai viskam vadovavo.

Dar žiauresnis likimas ištiko Aleksandro ir Domicelės palikuonis. Buvo jie užauginę penkis vaikus. Vyriausiasis sūnus dar prieš pirmąjį pasaulinį karą išvažiavo į Ameriką laimės ieškoti ir ten pasiliko visiems laikams. Jauniausias Kajetonas, gimęs apie 1912-uosius, baigęs Vytauto Didžiojo universitetą dirbo Kauno pieno centre vyriausiuoju finansininku. 1946 m. NKVD buvo areštuotas ir, sukurpus kažkokią bylą, nužudytas. Antras sūnus Pranas, gimęs 1898 m., baigęs Jiezno valdinę keturių klasių mokyklą 1916–1917 metais mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje, 1918–1919 m. savanoriu stojo į Lietuvos nepriklausomybės kovų kariuomenę ir kovojo prieš lenkų kariuomenę Trakų ir Alytaus apskrityse, Daugų apylinkėse. Kovodamas buvo sužeistas, išleistas į atsargą. Kaip nepriklausomybės kovų savanoriui jam buvo skirta 9,5 ha žemės ir medžiagos namo statybai Gerulių kaime, Alytaus apskrityje. Buvo labiau išsilavinęs, todėl nuo 1920 metų kurį laiką dirbo miškų urėdijoje žvalgu, po kelerių metų – valstybės saugumo departamente Kaune ir pasienio policijos tarnyboje, Zarasų užkardoje. Nuo 1934 m. ūkininkavo savo ūkyje. Ūkis tapo pavyzdiniu, įsirengė vėjinį elektros generatorių, radiją, įsigijo naujus žemės ūkio padargus, žemę dirbo naujais metodais. Butrimonių valsčiuje, kaip ir visoje jaunojoje Lietuvoje, plėtėsi mokyklų tinklas, kultūros rateliai, aktyviai veikė gausus Šaulių sąjungos būrys, kurio pagrindą sudarė buvę kariai savanoriai, būrio vadu buvo Pranas Praškevičius. Tačiau neilgai truko ramus gyvenimas, baigėsi 1939-ieji, prasidėjo Antrasis pasaulinis karas,

Vokietija su sovietų Rusija pasidalijo Lenkiją. Į Lietuvą iš Suvalkų pusės plūstelėjo lenkų kariuomenės likučiai. Nors neseniai dar priešais buvo, bet lietuviai juos geraširdiškai priėmė, suteikė pagalbą, pamaitino ir sveikus pervežė į Latviją, iš kur buvo galimybė išeiti į Švediją, o iš ten – į Angliją.

Atėjo 1940-ųjų birželis, sovietų armijos divizijos sparčiai plūdo į vakarų pusę. Kaimų ir miestelių žmonės, kaip ir visa Lietuvos vyriausybė, tik pasyviai stebėjo ir su nerimu laukė, kas bus toliau. Maskvos emisarai atsivežė savo instrukcijas ir įteikė iki šiol pagrindyje sėdėjusiems komunistams. Šie visapusiškai aprūpinti ir skatinami, nesulaukdami jokio pasipriešinimo, aktyviai ėmėsi veiklos, ir netrukus visa valdžia „iš buržujų buvo atimta ir perduota į darbininkų, valstiečių ir komunistų rankas.“ Prasidėjo represijos. Pirmiausia dėmesio sulaukė intelektualai. Tai buvo valdžios pareigūnai, mokytojai, policininkai, Šaulių sąjungos nariai bei įmonių savininkai – visi buvo nušalinti nuo pareigų ir, kiek suspėta, ištremti į Rusiją. Buvo sudarinėjami nepatikimų sovietų valdžiai asmenų sąrašai naujiems trėmimams. Bet netruko ateiti 1941 m. birželio 22 d., kuomet per radiją išgirdę apie karo pradžią ir pagrindyje veikusios laikinos Lietuvos vyriausybės nurodymą pradėti tautos sukilimą, buvę Butrimonių valsčiaus šauliai labai operatyviai susirinko į būrį ir su slėptais ginklais rankose puolė miestelį, užėmė paštą, valsčiaus pastatą, paėmė dokumentus, areštavo komunistinės valdžios atstovus, atstatė buvusios policijos nuovados funkcijas, buvo išsaugota tvarka ir užkirsta galimybė sandėlių, parduotuvių bei kitų objektų grobstymams. Valsčiaus viršaičio pareigas užėmė Pranas Germanavičius, raštvedžio – Mykolas Zajančkauskas, kooperatyvo pirmininko – Pranas Praškevičius, seniūno – Juozas Jaseliūnas. Jonas Vaitkevičius ir kiti sugrįžo į policiją. Taip buvo įvykdytas tautos sukilimas, nuversta prokomunistinė valsčiaus valdžia, gyvenimas stojo į buvusias vėžes: veikė pašto funkcijos, parduotuvės ir įmonės. Butrimonių miestelyje iš viso gyveno apie 800 gyventojų, dar dukart tiek – valsčiaus kaimuose. Reikėjo visiems gyventi, ir tvarka turėjo būti įvesta. Vėliau NKVD *troikė* pagal sovietinį BK 58-1a straipsnį visus teisė kaip „tėvynės išdavikus“... Kokios tėvy-

nės? Okupantų? Logiškai nemąsto ir dabartiniai teisės bei istorijos kūrėjai. Iki šiol daugeliui arogancija ir manipuliavimas melu – patogia negu tiesos atkūrimas... Tuo tarpu Alytuje, kaip visur, vokiečių aviacija bombardavo sovietų armijos dislokacijos vietas. Čia buvo stambiausia rusų karinė bazė Lietuvoje – apie 20 000 žmonių. Dauguma rusų karių žuvo arba pateko į nelaisvę, bėgančių šiame krašte jau niekas nebematė. Tik po poros dienų naujų okupantų galinga karo mašina riedėjo Dzūkijos vieškeliais: tankais, mašinomis, motociklais, dviračiais, rankoves pasiraite vokiečiai sparčiai plūdo į rytus. Naujų okupantų elgesys nieko gero nežadėjo. Tik ką įžengę į Butrimonis nušovė važiuosį dviračiu jauną vyrą Boguševičių, nes pasirodė jiems kažkuo įtartinas. Atėjo žinios iš Alytaus, kad iš malūno pastato nenustatytas asmuo nušovė gatvę einančius du vokiečius, už tai vokiečiai įtūžį išliejo ant vietinių miesto gyventojų. Jie surinko iš aplinkinių namų apie 200 žmonių, du kunigus iš bažnyčios ir 42 sukilėlius, padėjusius vokiečiams tvarkytis mieste, nors ir buvo pasirišę sutartus baltus raiščius, nuvarė į Nemuno pašlaitę ir ten visus sušaudė. Buvo paskelbta, kad už kiekvieną užfrontėje žuvusį vokiečių bus sušaudyta 100 vietinių gyventojų. Tokia buvo vokiško teroro liūdna pradžia – pabauginimui, kad visi žinotų, su kuo turės reikalą, kaip turi vykdyti įsakymus bei pildyti nustatytas prievolės. Jau pačiomis pirmomis okupacijos savaitėmis SS būrys pradėjo žydų tautybės žmonių registraciją ir jų izoliaciją. Kelis amžius Butrimonių miestelyje gyvenę žydai turėjo apie 40 sklypų su namais. Kiek iš tikrųjų buvo asmenų nėra tikslų duomenų. Tam gerai apgalvotais taktiniais sumetimais sovietų valdžia (ir ne tik sovietų) akivaizdžiai didino represuotų asmenų skaičių keleriopai, bet niekas nesivargino pateikti vardinių sąrašų. Juk kaip ir visi Lietuvos piliečiai, taip ir žydai turėjo pavardes ir buvo registruoti, beveik visi žydų namai išlikę iki šiol, nesunku būtų paskaičiuoti ir dabar, tik gyvi liudininkai jau baigia išeiti į nebūtį. Represijas tiesiogiai vykdė vokiečių SS smogikai. Rugpjūčio pabaigoje atvažiavo specialios paskirties SS būrys, geto žydus surikiavo ir išvarė 3 km už miestelio prie paruoštų duobių visus sušaudė. Vietiniai policininkai buvo atsakingi už

sargybą. Visi kiti valsčiaus tarnautojai turėjo rūpintis tiesioginėmis savo pareigomis: rinkti mokesčius, produktus ir žaliavas, palaikyti tvarką valsčiuje. Už prievolių nevykdymą grėsė tremtis Reicho darbams. Seniūnui ir kitiems valsčiaus tarnautojams tekdavo važinėti per kaimus pyliavų reikalais. Kartą 1943 m. Trakelių kaime užėjus į K. Švabausko sodybą kluone už šiaudų buvo pastebėta pasislėpusi žydė Lozanska, pravardė „Baralienė“. P. Praškevičius apsimetė, kad nieko nemato, ir išėjo. Uždaręs kluono duris ir niekam nesakęs išvažiavo kitur, ten buvę dvi moterys išsislapstė iki karo pabaigos. Po kiek laiko gretimame Žaliosios kaime Golumbaskų sodyboje toks patikrinimas pasibaigė tragiškai. Einant pro pirtelę, iš jos staiga pasigirdo šūviai, pro duris buvo mesta granata, kurios skeveldra sužeidė P. Praškevičių, kiti du netoli buvę vyrai nenukentėjo. Vienas vyras iš pirties pabėgo, dar trys asmenys paimti tik atvažiavus daugiau policininkų, kuriuos kartu su sodybos šeiminingu policininku išvežė į Alytų. Į pirtį gal ir ėję nebūtų, ten buvusiems nervai neišlaikė įtampos, patys išsidavė pirmieji paleidę šūvius. Šitaip po keliolikos metų pasakojo arti gyvenęs sodybos šeiminingo brolėnas, kuriam tuo metu buvo apie 16 metų.

Atėjo 1944-ųjų neramus pavasaris, fronto linija dar buvo kažkur rytų pusėje, „raudonieji partizanai“ žvalgybos tikslais jau reiškėsi kone atvirai. Vieną gegužės sekmadienį Gerulių kaimo vyrai kaip paprastai susirinko pas P. Praškevičių per radiją paklausti žinių. Į kiemą atėjo du nepažįstami vyriškiai, visiems paliepė likti kambaryje, o šeiminingui į kiemą išeiti. Įsakė atnešti turėtą savisaugos automatinį ginklą, vyriškų drabužių ir eiti kartu su jais į netoliese esantį kaimyno miškelį. Ten buvo apie 20 ginkluotų vyrų, kurie poilsavo po žygio. Visi jie kalbėjo tik rusiškai, vadas šio bei to paklausinėjo, atsirinko apatinius drabužius, kai ką sugrąžino atgal ir liepė eiti namo, pasakyti vyrams, kad prisilaikytų ramybės, nes raudonoji armija gretai bus čia. Buvo aišku, kad vokiečiai neišvengiamai paliks šį kraštą, o rusai vėl sugrįš. Daug kas pradėjo ruoštis bėgti į vakarus, pirmiausia dingo policijos pareigūnai, paskui ir buvęs seniūnas J. Jakeliūnas. Jis ir dar keli vyrai perėjo į Reicho karo tarnybą, kažkiek pabuvę rusų belaisviais išliko gyvi,

o vėliau sugrįžo į Kauną. Dabar jau mirę. Pasilikusiems čia likimas klostėsi kitaip. Vidurvasarį fronto linija buvo prie Nemuno, o mūsų apylinkėse šeiminingavo laikinam poilsiui ir resursų papildymui apsisotę rusų kariai. Jie reikalavo maisto produktų ir visko, ko jiems reikėjo, net gerus arklius, pakinkytus į vežimą, pasiėmė. Ilgai maldavus vieną išvargintą, gurguolei netinkamą kumelaitę vadas kareiviams įsakė gražinti... Tačiau frontininkus netrukus pakeitė čekistai, prie jų prisidėjo vietiniai, iki šiol tyliai tūnoję visokie komunistėliai, valdžia buvo sugrąžinta „darbo liaudžiai“. Prasidėjo tikra žmonių medžioklė. Buvo sugaudyti pasilikę tarnautojai, dauguma jų žuvo kalėjimuose arba tremtyje. Jaunus vyrus prievarta siuntė į karo tarnybą, nedaugelis iš jų liko gyvi, o jei kas ir sugrįžo, buvo sužaloti. Šį kartą, skirtingai nei 1940-aisiais, didelė dalis Lietuvos vyrų nepasidavė bolševikams ir su ginklais rankose stojo į nelygią, bet žūt būtine kovą už laisvę. Tai labai siutino NKVD smogikus (vietinių stribų būriai dar nebuvo suformuoti, veikė tik atskiri skundikai). 1944 m. gruodžio pradžioje NKVD dalinys darė reidą Gojaus miške šalia Gerulių kaimo ir susidūrė su gerai ginkluotais partizanais. Per susišaudymą žuvo daug rusų kareivių. Tai sukėlė dar žiauresnį terorą. Per tardymus atsirado žmonių, kurie čekistams nurodė, kuriame miške gali būti partizanai ir tai, kad „bandą“ subūrė Pranas Praškevičius, kuris yra jos vadas, aršus sovietų valdžios priešas, jo sodyba esanti netoli to miško. Negaliu tvirtinti, ar galėjo taip ir būti, tik po metų P. Praškevičius buvo susektas ir areštuotas visai kitur, nuteistas NKVD „troikės“, nužudytas Tuskulėnuose.

Išaušo Geruliuose dar vienas 1944-ųjų gruodžio 24-osios rytas, buvo Kūčių diena. Namuose tėvą jau senokai žmona ir vaikai bematė, dingo sužinojęs, jog yra ieškomas. Motina, likusi su šešiais vaikais (vyriausioji jau buvo ištėkėjusi, o mažiausiam dar trijų metų nebuvo), tvarkėsi ūkyje ir kiekvieną momentą laukė blogiausio. Staiga nuo kelio link sodybos įsuko sunkvežimis ir privažiavo prie namų. Iš jo išsoko būrys kareivių, rusas majoras nurodinėjo azijietiško tipo kareiviams, kurie tuojuo puolė į pastatus, motinai ir vaikams įsakė skubiai išeiti į kiemą. Vos spėjusius pagriebti po koki šiltesnį drabužį (buvo stipriai be sniego pašalę), visus sustatė prie tvoros. Tuo tarpu

iš tvarto išvarė visus gyvulius: dvi karves, kumelaitę, tris kiaules, dvi avis ir apie 10 vištų. Vieni kareiviai pradėjo šaudyti vištas, avis, kiaules ir krautis į mašiną, tuo metu kiti, padėgę tvartą ir kluoną, pritempę šiaudų į namą ir supylę žibalu taip pat padėgė. Karvės ir kumelė, apimtos siaubo, išlaužė kiemo tvorą ir dūmų priedangoje pabėgo tolyn į krūmus. Vyriausioji sesuo taip pat bandė bėgti, tačiau vienas kareivis pasivijo ir, gražinęs prie tvoros, padėjo šautuvo vamzdį ant peties (kaip ant atramos), toliau šaudė vištas sakydamas: „Stoi, i tibe tak budet ku...“ (rus. „stovėk ir tau taip bus ku“). Prie tvarto prižištas šunelis lindėjo būdoje, bet, įsidedus pastatui, užsidedė ir būda, šuo niekaip negalėjo nutraukti grandinės, azijatai nešovė jo, o su pasimėgavimu stebėjo kaip gyvas kankinasi, šuns mėsos nereikėjo. Labai sunkiai įsidedė gyvenamasis namas, kareiviai šautuvų buožėmis išdaužė langų stiklus ir dar papildė žibalo. Būrys savo darbą darė labai profesionaliai, matyt, ne pirmą kartą. Majoras pasitrynė rankas, prišoko prie motinos bei manęs ir sušuko: „Greisia teper banditskaja ku... i vį sukinį deti“... (rus. „šilkis dabar banditų ku“...), kreipinys į vaikus – „ir jūs kalės vaikai“... Motina tik paklausė: „Už ką? Majoras į tai: „Tu sakei, kad nežinai, kur tavo vyras, jis tam miške bunkeryje sėdi ir į mūsų kareivius šaudė – matė žmonės...“ Kokie žmonės matė ar nematė, paaiškėjo po daugelio metų paskaičius KGB archyve esančią bylą. Kodėl taip elgėsi – neaišku. Ar jie „sveiki“ buvo, gyvenę už 15–20 km, bet tai kita tema. Įpusėjus dienai padegti pastatai sugriuvo, kareiviai susitvarkę lūkuriavo vado. Tas pasakė: „Teper vaša žizn na vse četiri storoni, kuda chotite – tam i idite...“ (rus. „dabar jūsų gyvenimas į visas keturias puses, kur norite ten ir eikite...“), sėdo į mašiną ir išvažiavo. Nesudegėm gyvi, kaip tas šunelis prie tvarto, reikėjo kažkaip gyventi toliau, be pastogės, be plutos duonos, be drabužio šiltesnio... Ne vienus mus tą dieną degino. Vien Alytaus apskrityje kiti būriai sudegino Gervickų sodybą Plasapnykų kaime, Matikų sodybą Sundakų kaime, Marčiulionių sodybą Alksniakiemio kaime ir visą Klepočių kaimą, net 21 kiemą. Buvo nužudyta apie 48 žmones, suimti 23. 1944 m. gruodžio 20–25 d. buvo 47 baudžiamosios akcijos, NKVD nužudė 427 ir suėmė 482 žmones. Tokios buvo 1944-ųjų Kūčios ir šv. Kalėdos.

Tebesmilko paskutiniai nuodėguliai, nuo šaudymų spengė ausyse, artėjo sutemos, nelojo kieme šunelis, nebuvo katino... nieko nebuvo, tik aitrūs dūmai. Šalta pasidarė, norėjosi valgyti, bet ką?.. Reikėjo kažkur eiti, bet kur?.. Pas ką?.. Kaimynai irgi patyrė šoką. Pabėgusias dvi karvutes ir kumelaitę sugaudė ir per žiemą tvarte šėrė kaimynas Jasunskas. Šešiolikmetį brolių geraširdiškai keletui metų priglaudė Žygas iš Gailiakiemio, vyresnioji sesuo, bebaigianti gimnaziją, prisiglaudė pas tetą Kaune. Jaunesnioji – Janina – pas tetą Stakliškėse, kažkaip turėjo pabaigti progimnaziją, labai padėjo šviesios atminties mokyklos direktorius J. Narvičius. Dar dviem paaugliams broliams reikėjo dirbti pas žmones už išlaikymą, apie kokias algas nei kalbos nebuvo. Kiekvienas pradėjo savo gyvenimą, kovą dėl išlikimo ir būvio, visiems prasidėjo sava gyvenimo istoriją. Aš, kaip jauniausias, visur buvau su mama, savaite – pas vienus, kitą savaitę – kitur. Prisimenu, einame kažkur, pavargstame, čia ir vakaras užklumpa, nakties žiburiukai languose kai kur sužiba, žinom, kad ne mūsų namai, bet užeinam – gal priims... Taip praėjo vienas mėnuo, du, pusė metų, į gerą pusę nieko, nors karas ir pasibaigė, kartu su NKVD pradėjo siautėti ir vietinių sribų būriai, šitie gerai žinojo, kas prie ko. Neramu buvo nei dieną, nei naktį, masiški gaudymai, trėmimai, susidūrimai su partizanais, kažin ar ten Sibire ištremtiems buvo blogiau, nebuvo kur dėtis ir čia. Pakrovų bobutė išvežta, namai sunaikinti, mamos tėvų namus Stakliškių sribai sudegino. Kartą su mama einame kažkur, priėjome Verknės upę, sustojome ant tilto, mama prisėdo, o aš žiūriu į žemai tekančią vandenį ir matau laumės kasas: ilgos gražios kasos, arčiau žalios, o toliau tamsios, net juodos. Tarp žalių kasų sidabru sužvilga mažų žuvyčių būrelis, joms gera žaisti, jos sočios, ir aš norėčiau toks būti bei žaisti su jomis... Tik po daugelio metų, kai jau buvau užaugęs, motina prisipažino, ko ant to tilto atėjo ir taip verkė... Aš ją supratau – manau, ir jūs suprasite, kokioje stresinėje būsenoje ji tuo metu buvo ir kaip visa tai galėjo pakelti?.. Atėjo ant tilto kažkokia moteris ir pradėjo kalbėtis su mumis, ilgokai kalbėjo, paskui ėjome pas ją į namus, o kitą dieną atvažiavo žmogus, sėdome į vežimą ir važiavome į jo namus, kur ir pragyvenome 13 metų... Bet tai jau kita istorijos dalis.

Vyr. ltn. Samuelis J. Harrisas – amerikietis, kovojęs už Lietuvos nepriklausomybę

Stasys Ignatavičius

Vytauto Didžiojo rinktinės 2-osios kuopos šaulys

1920 m. vasario 22 d. Kauno įgulos artilerijos pulke (Panemunėje) ir karo aviacijos dalyje (Aleksote) prasidėjo bolševikų agentų inspiruotas karių maištas. Jį malšinant be mūsų karių, dalyvavo lietuvių karinių dalinių patarėjai – JAV ir Didžiosios Britanijos karinių misijų karininkai, tarp kurių buvo ir JAV vyr. ltn. Samuelis J. Harrisas.

Vasario 23 d. vakare maištininkai nuo Aleksoto kalvos iš kulkosvaidžio ėmė šaudyti į Kauno senamiestį. Šių įvykių liudininkas aviacijos plk. Leonardas Peseckas savo atsiminimuose rašė: „Tą dieną sąjungininkų karinė misija, nuolat turėjusi savo būstinę „Metropolio“ viešbutyje, skubiai vyko link Aleksoto aerodromo, nes ten pasigirdo maištininkų kulkosvaidis. Jis šaudė į senamiestį. Sąjungininkų atstovai norėjo patikrinti, kiek stiprūs maištininkai, kokie jų politiniai reikalavimai. Iš tos atvykusios Vakarų valstybių grupės išsiskyrė Amerikos leitenantas Samuelis J. Harrisas – aukšto ūgio šviesiaplaukis žydas. Į vieną ir kitą ranką pasiėmęs po stambų koltą kaip kaubojus jis drąsiai žengė į krūmais apžėlusį Aleksoto šlaitą, nors gerai girdėjo, kaip kiti jį draudė, įkalbinėjo būti atsargiam. Amerikietis ėjo vis vien pirmyn...“

Vyr. ltn. S. J. Harrisas buvo mirtinai sužeistas ir vasario 24 d. mirė. Po kelių dienų jo kūnas išvežtas į JAV. Vasario 28 d. S. Harrisas po mirties apdovanotas Vyties kryžiumi. 1922 m. liepos 20 d. Vašingtone, Arlingtono kapinėse, Amerikos lietuvių suaukotomis lėšomis jam atidengtas paminklas. Vainiką nuo Lietuvos Vyriausybės ir Lietuvos šaulių sąjungos padėjo tuo metu Valstijose Šaulių sąjungai aukas rinkęs LŠS Centro valdybos įgaliotinis, dailininkas Antanas Žmuidzinavičius. Tą pačią dieną A. Žmuidzinavičius su vietos lietuvių delegacija tuometiniam JAV prezidentui Varenui G. Hardingui įteikė peticiją dėl Lietuvos pripažinimo *de jure*. Peticiją prezidentas netrukus pasirašė. Taigi amerikietis karininkas, po mirties apdovanotas Purpurinės širdies medaliu, ir po žūties pasitarnavo Lietuvai.

Kaunas iki šiol saugoja JAV karininko atminimą. 1923 m. birželio 4 d. Aleksote netoli tilto buvusi Eleonos gatvė pervadinta S. Harrisu vardu. 1946 m. sovietinė valdžia gatvę pervadino Šlaito gatve, tačiau Lietuvai atgavus valstybingumą grąžintas senasis S. Harrisu pavadinimas.

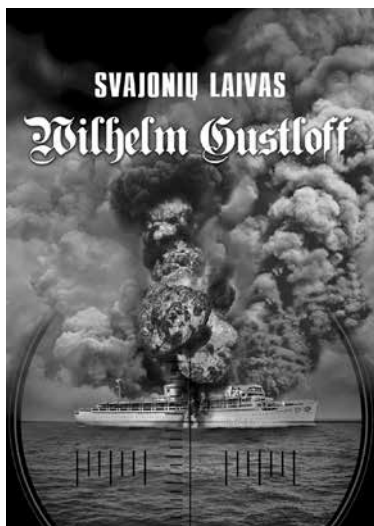
Vasario 24 d. pažymėdami vyr. ltn. S. J. Harrisu žūties 95-ąsias metines Lietuvos šaulių sąjungos ir kitų pilietinių bei patriotinių organizacijų atstovai Aleksoto senosiose kapinėse atidengė atminimo lentą ir prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę „Pietą“ padėjo vainiką. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje prie Nežinomojo kareivio kapo LŠS Garbės sargybos kuopos šauliai taip pat padėjo vainiką – pagarbos kovojusiems už mūsų Tėvynės laisvę simbolį. Muziejuje apie Nepriklausomybės kovų karžygius ir vyr. ltn. S. J. Harrisą kalbėjo istorikas, LR Ministro Pirmininko padėjėjas V. Kavaliauskas, pagrindinį pranešimą perskaitė LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas S. Ignatavičius.

S. Harrisu atminimo tarybos – Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga, Lietuvos Sąjūdžio Kauno taryba ir asociacija „Kovo 11-osios gatvės bendrija“ – iniciatyva buvo pagaminti S. Harrisu atminimo medaliai.

Samuelis J. Harrisas gimė 1896 m. gruodžio 24 d. Šipensburge (Pensilvanija, JAV). Studijavo Dikinsono koledže Karlis-tės miestelyje. 1914 m. balandžio 4 d. mobilizuotas į JAV kariuomenę. Vienerius metus tarnavo Meksikos pasienyje. Vėliau dar kartą pašauktas į karinę tarnybą ir dalyvavo Pirmojo pasaulinio karo batalijose Europoje. Buvo sužeistas. 1916 m. rugsėjį jam buvo suteiktas seržanto laipsnis, o tų pačių metų gruodį paskirtas tarnauti į aprūpinimo pulką. 1917 m. kovą demobilizuotas, tačiau liepos 8 d. vėl pašauktas į karo tarnybą ir pasiūstas į 28-osios divizijos 112-ąjį pulką vyresniuoju seržantu. Tarnavo kaip šaudymo ir durtuvų kautynių instruktorius. Nuo 1918 m. vasario tarnavo pėstininkų būrio vadu Prancūzijoje. 1919 m. rugsėjo 5 d. buvo paleistas į atsargą, bet jau kitą dieną, tarpininkaujant Lietuvos karinei misijai Prancūzijoje, įsirašė savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir su Sąjungininkų karine misija buvo pasiūstas į Lietuvą. Nuo 1919 m. lapkričio 16 d. iki 1920 m. sausio 21 d. buvo pasiūstas specialiai užduočiai į prancūzų kontroliuojamą Klaipėdą, kur vykdė slapta misiją.

Samuelis J. HARRISAS (1896–1920), Lietuvos kariuomenės vyresnysis leitenantas, Amerikos pilietis, žuvęs dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės

„Svajonių laivas Wilhelm Gustloff“

Bill Niven (sud.). *Svajonių laivas „Wilhelm Gustloff“*. Iš vokiečių kalbos vertė Alma Imbrasienė. – Vilnius: Briedis, 2015 m. – 252 p.: iliustr.

Tai profesoriaus Billo Niveno sudaryta knyga, straipsnių rinkinys, kuriame apžvelgiama vokiečių laivo *Vilhelmas Gustlofas* (*Wilhelm Gustloff*) katastrofa įvairiose medijos priemonėse.

Visuomenei gerokai plačiau žinoma *Titaniko* (*Titanic*) tragedija, o beveik septynišimtą kartų daugiau aukų pareikalavusi katastrofa liko istorijos paraštėse kaip nereikšmingas Antrojo pasaulinio karo įvykis. O juk tai didžiausia laivo katastrofa per visą istoriją!

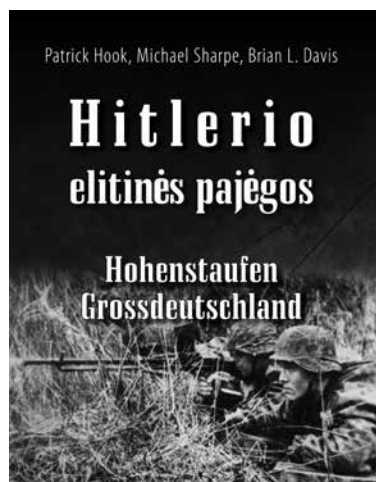
Vokiečių laivas *Vilhelmas Gustlofas* Baltijos jūroje nuskendo lygiai prieš 70 metų, 1945 m. sausio 30-ąją. Perpildytu, tuo metu vienu geriausiu pasaulyje kruiziniu laivu plaukė 10 582 žmonės, daugiausia civiliai – jie evakavosi iš Rytų Prūsijos ir Klaipėdos krašto į Vakarus.

Tuo metų laiku vandens temperatūra Baltijos jūroje siekė vos kelis laipsnius, oro temperatūra -18°C , jūra buvo audringa. Netikėtai sovietų povandeninis laivas, vadovaujamas A. Marineskos, torpedavo ir paskandino *Vilhelmą Gustlofą*. Žuvo 9343 žmonės, iš jų – apie 3000 vaikų.

Ši katastrofa ilgus dešimtmečius Sovietų Sąjungoje ir Rytų Vokietijoje buvo slepiama. Dancige (Gdanske) gimęs vokiečių rašytojas Nobelio premijos laureatas G. Grasis (G. Grass) novelėje *Krabo žingsniu* rašė: „Bet aš nenorėjau rašyti, nes niekas nenorėjo apie tai girdėti čia, Vakaruose, o juo labiau – Rytuose. *Gustlofas* ir jo prakeikta istorija dešimtmečius buvo tabu, bendravokiškas, taip sakant.“ Vakarų Vokietijoje tik 9-ajame dešimtmetyje pradėta apie tai kalbėti daugiau ir garsiau. Parašyta knygų, atsiminimų, straipsnių, sukurta kino filmų.

Knygos „Svajonių laivas *Wilhelm Gustloff*“ sudarytojo tikslas – išryškinti neaptartus *Vilhelmo Gustlofo* tragedijos aspektus. Lietuviškasis leidimas gausiai papildytas nuotraukomis.

NAUJOS KNYGOS

„Hitlerio elitinės pajėgos“

Patrick Hook, Michael Sharpe, Brian L. Davis. *Hitlerio elitinės pajėgos*. Iš anglų kalbos vertė Gintaras Leščinskas. – Vilnius: Briedis, 2015 m. – 192 p.: iliustr.

Leidykla „Briedis“ pristato naują knygą „Hitlerio elitinės pajėgos“, išleistą serijoje „Antrasis pasaulinis karas“. Tai pasakojimas apie dvi Hitlerio elitinių pajėgų formuotes.

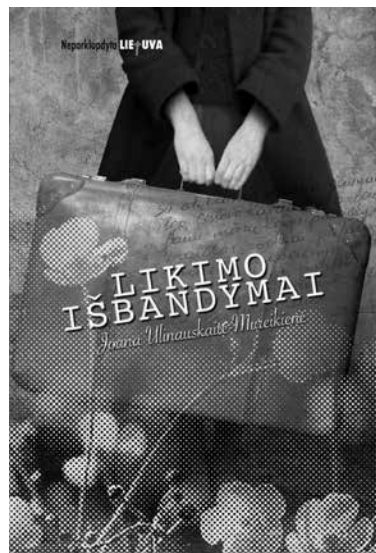
Pirma knygos dalis – elitinės SS 9-osios tankų divizijos, pavadintos Pirmojo reicho imperatoriaus Hohenstaufen vardu, sukūrimo istorija, kovos Vakarų ir Rytų frontuose. *Hohenstaufen* divizijos kova prie Arnheim, kur 1944 m. rugsėjį vokiečių pajėgos sugebėjo sutriuškinti sąjungininkų desantą.

Knygoje gausu kovinių operacijų žemėlapių, pasakojama apie elitinės formuotės uniformą, skiriamuosius ženklus, pateikiama kita karo istorijos mėgėjui įdomi informacija.

Antroje dalyje rašoma apie elitinį *vermachto* dalinį, sukurtą sargybos bataliono bazėje ir tapusį viena žinomiausių Antrojo pasaulinio karo formuočių – diviziją *Grossdeutschland*. Divizija, dažnai vadinta „gaisrininkų komanda“, buvo vienas iš galingiausių Trečiojo reicho dalinių ir kovojo sunkiausiuose Rytų fronto ruožuose. Prisiminimuose ir kai kuriuose šaltiniuose ji klaidingai priskiriama SS kariuomenei (*Waffen-SS*). 1944 m. *Grossdeutschland* kovėsi Lietuvoje.

Daugybė žemėlapių, gausiai iliustruota, įvairiausia informacija apie šį elitinį vokiečių kariuomenės dalinį.

NAUJOS KNYGOS

„Likimo išbandymai“

Joana Ulinas. *Likimo išbandymai*. Versmė, 2014 m., 407 p., iliustr.

Buvusi politinė kalinė gydytoja Joana Ulinas Mureikienė nuoširdžiai ir jautriai aprašo savo gyvenimo istoriją. Tai autentiškas pasakojimas apie save, laiką, savo kartą ir dvasines vertybes, kurioms liko ištikima autorė ir jos bendrašygiai.

Knygos antroji laida, papildyta autorės bendraamžės, žymios baltų proistorės tyrinėtojos, Venesueloje gyvenančios tautietės Jūratės Statkutės de Rosales įžanga, kitų pirmosios laidos skaitytojų atsiliepimais, kartu yra pirmoji „Versmės“ leidyklos naujosios serijos „Neparklūdyta Lietuva“ knyga.

Sveikiname rašinio konkurso „Mano nematomas frontas“ nugalėtoją

Viktoriją Jankauskaitę,

Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės
Vilniaus šaulių kuopos šaulė, ir spausdiname jos
konkursinį rašinį.

Mano nematomas frontas

Rytą atsikeliu su žadintuvu. Iš karto. Kad atėjus laikui ne-
pramiegočiau karo šauksmo.

Rengiuosi patogiais rūbais. Kad galėčiau bėgti ir griūti į
balą... Kad būčiau greitesnė už priešą.

Suvalgau obuolį. Lietu-

višką. Lenkiškas piges-
nis, bet lietuviškas
širdį pamaitina.

Pasilenkiu pakelti
šiukšlę. Ir dar vie-
ną. Lietuviui jau
bus lengviau.

Einu mokytis
vaikų – ne tik fi-
zikos, bet ir žmo-

giškumo. Jiems reikia dē-
mesio. Lietuviško dėmesio. Nuo-
širdaus dėmesio. Ir savigarbos. Ir priežas-
ties mylėti Tėvynę.

Susikaunu su invazinėmis svetimybėmis.
Kalbu lietuviškai. Net ir keikiuosi lietu-
viškai. Į mane žiūri kreivai. Matau, kad
darydama tai 10 dieną iš eilės, priverčiu moki-
nius susimąstyti. Labai pamažėle. Bet prog-
resas yra.

Nesėdu troleibuse artimiausioje laisvoje vietoje. Ir nesu-
klystu – kitoje stotelėje ilipa močiutė, burbanti, kad prie
ruso buvo geriau. Apsidžiaugiu, kad bent dėl užimtos
vietos nesakys, kad prie ruso buvo geriau.

Veidaknygėje ant kiekvienos e, kur reikia, už-
dedu po taškelį. Kur reikia prikabi-
nu nosinę ar uždedu paukščiuką.

Susitinku su mylimuoju. Jį
kasdien išleidžiu mokytis
karo meno. Kažkada teks
išleisti jį į karą. Su skaus-
mu. Bet dėl Tėvynės.

Atsigulu į lovą. Šian-
dien Nematomame
fronte nieko naujo.

Laureatei, „Trimito“ skaityto-
jai atitenka europarlamentaro,
šaulio Gabrieliaus Landsbergio
prizas – kelionė į Europos Parla-
mentą.

Puikios kelionės, Viktorija, ir kū-
rybinio džiaugsmo ne tik svajo-
jant, bet kuriant šviesesnę Lie-
tuvą.

Spausdiname kitų konkurso dalyvių rašinių ištraukas:

Rimvydas Kirstukas,
Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės
Rokiškio 12-osios kuopos būrio vadas:

Susiradau darbą. Ne pyragai – kultūros namų
meno vadovas, bet nuo kažko pradėti reikia. Dirbau
altruistiškai: neskaiciuodamas nei laiko, nei išteklių,
o šiandien dirbu visu krūviu ir kultūros namuose, ir
muzikos mokytoju vienoje iš rajono mokyklų.

Fronto linija jau peržengta ir rasta viena kryptis.
Ne visados daug yra daug, kartais, mano atveju, dau-
giau yra mažiau: nepaslydau ir netapau mase,ėjau
vienas, drąsiai, nors nežinodamas, ar teisingai. Jauno
žmogaus gyvenimą galima sulyginti su frontu – arba
išliks oras ir savimi, arba vedinas gaujos instinkto
gali prapulti minioje amžiams.

Vaidas Stumbrys,
Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės
6-osios kuopos šaulys:

Man 18 metų, esu šaulys, karys savanoris, moks-
leivis. Kovoti savo nematomame fronte man reiškia
ginti savo įsitikinimus ir vertybes ir garbingai jų lai-
kytis. Tai daryti man (o tikriausiai ir dažnam mūsų)
tenka kasdien.

Aš manau, kad turiu garbingai atlikti savo kaip
mokinio pareigas. Galbūt mokytojai ne visais atvejais
sutiks, kad esu pavyzdingas mokinys, tačiau esu tik-
kras, kad prastu manęs irgi nevadintų. Dažniausiai
stengiuosi padaryti tai, ko iš manęs tikimasi. Aš ma-
nau, kad esu tiek skolingas valstybei, kuri man užti-
krina nemokamą mokslą, mokytojams, kurių darbas
prasmingas tada, kai mokiniai noriai perima jų siūlo-
mas žinias, ir tėvams, kurie manimi rūpinasi, kurių
esu išlaikomas, galų gale ir pats sau – dėl savo atei-
ties. Skamba paprastai, bet iš tiesų nėra labai papras-
ta. Kovoju su tinginiu, išsiblaškymu ir nuoboduliu,

**Skelbiame naują konkursą ir
kviečiame sukurti šauliškiausią skanduotę.
Kurkite pavieniui,
susibūrę draugėn, kad būtų smagiau,
ir savąją skanduotę
iki balandžio 27 dienos siųskite į redakciją:
redakcija@sauliusajunga.lt**

Pagrindinis prizas – bilietai į kino teatrą.

su šviečiančia saule ir draugais, kurie kviečia užuot mokiusis pasivaikščioti po miestą. Mokykloje neretai girdžiu, kaip šaipomasi iš tokių, koku ir aš stengiuosi būti: „knygų graužikai“, „ponai teisuoliai“. Daugeliui tų, kurie tėvų viskuo gausiai aprūpinti, atrodo, kad taip bus visą gyvenimą ir kad jie niekam nieko neskolingi. Taigi, kovoju ir su pašaipu. Tyliai stengiuosi nekreipti dėmesio ir toliau darau savo.

**Ivona Puzyno,
Karaliaus Mindaugo šaulių 10-oji rinktinė
Šalčininkų šaulių 11-oji kuopa:**

Savo nematomą frontą aš suprantu kaip bendradarbiavimą komandoje ir naujų užduočių vykdymą bei jų suvokimą. Savo nematomame fronte aš dažnai susiduriu su žmonėmis, tarp kurių iškyla nesusipratimų vykdant ir atliekant mums pavestas užduotis. Dažniausiai tenka susidurti su sunkumais, kurie atsiranda dėl to, kad trūksta bendradarbiavimo, supratingumo ir kitų žmonių palaikymo. Mano nematomame fronte trūksta vieningos nuomonės. Manau,

kad norint pasiekti norimą rezultatą komandoje neturi trūkti supratimo, bendradarbiavimo, o svarbiausia, kitų žmonių nuomonių paisymo. Su minėtomis problemomis aš susiduriu dažnai. Tačiau įveikdama sunkumus, aš išmokau kovoti. Kiekvienas sunkumas ir iškilusi problema pratybų metu suteikia man vis daugiau stiprybės ir drąsos.

Visiems trims konkursantams dovanojame po knygą „XX amžiaus pasaulio istorijos atlasas“.

Specialųjį prizą – už kūrybiškumą bei šiuolaikiškos formos „rašinį“, šaulišką susitelkimą ir lakonišką idėjos perteikimą – skiriame gausiausiai konkurse dalyvavusiems „Tauro“ kuopos 3-iojo būrio šauliams. Už vaizdo klipą „Mano nematomas frontas“ skiriamas prizas – šaudymas į judančius taikinius ir Karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės trupės spektaklis „Duobė“.

Vilniečių šaulių sukurtą filmuką pažiūrėti galite: <http://youtu.be/w1eTHd3HGyM>.

Povilas Juodvalkis
(1924–2015)

Po ilgos ir skausmingos ligos Anapilin išėjo bene aukščiausias visų laikų šaulys Povilas Juodvalkis.

Ir Lietuvoje, ir išeivijos tautiečiai jį atsimena kaip įvairių istorinių įvykių, renginių ir švenčių įamžintoją. Savo namuose jis buvo sukaupęs tūkstančius vaizdajuosčių apie išeivijos lietuvių gyvenimą, Lietuvos valstybės, Šaulių sąjungos atkūrimą ir kt. įvykius. Jį prisimename ir kaip dosnų Lietuvos šaulių, partizanų, tremtinių, įvairių tautinių organizacijų, fondų ir projektų rėmėją.

Povilas Juodvalkis gimė 1924 m. sausio 6 d. prie Dusetų. Tėvai buvo stiprūs Zarasų krašto ūkininkai. Tėvas – kariškis, pulkininkas, tarnavęs Ukmergėje pulko štabe, tad Povilui nuo mažens teko patirti karišką auklėjimą ir muštrą. Būdamas 14 metų tapo šauliu ir Dusetų gimnazijoje ėjo vietos šaulių būrio vado pareigas. Kai prasidėjo pirmoji sovietinė okupacija, šeima labai stipriai nenukentėjo, tačiau matė okupacijos pasekmes – suėmimus, trėmimus, persekiojimą, žudynes, todėl artėjant antrajai sovietinei okupacijai ir gen. P. Plechavičiui paskelbus apie Vietinės rinktinės steigimą, Povilas nedvejodamas įstojo ir iki likvidavimo tarnavo Marijampolėje. Vokiečiams likvidavus rinktinę, vokiečių karo lauko teismo buvo nuteistas sušaudyti, kiek vėliau nuosprendis sušvelnintas, ir Povilas buvo išvežtas darbams į Vokietiją.

Pasibaigus karui kaip karo belaisvis išvežtas į stovyklą Belgijoje. Po metų, išsiaiškinus, kad buvo prievarta išvežtas darbams į Vokietiją, išlaisvintas. Kurį laiką dirbo pas ūkininką Vokietijoje. Po to emigravo į Angliją, kur praleido šešerius metus. Išvyko į Kanadą, vėliau – į Jungtines Amerikos Valstijas, baigė mokslus, vedė, susilaukė dukros. Ja rūpinosi ir auklėjo nuo ketverių metų, kai žmona mirė. Gyvendamas Čikagoje Povilas įsijungė į lietuvių organizacijų veiklą, dalyvavo Čikagos Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės steigime, užėmė rinktinėje įvairias pareigas. Taip pat dalyvavo ramovėnų, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto ir kitų tautinių organizacijų veikloje.

Lietuvoje Povilas lankytis pradėjo nuo 1972 metų. Susirado tėvus ir artimuosius. Lietuvai atkūrus valstybingumą mūsų krašte jis buvo dažnas svečias ir kiekvieną viešnagę įamžindavo filmuose, kuriuos grįžęs į Čikagą rodė lietuvių televizijoje, Šaulių namuose, parapijos bažnytinių renginių metu. Jo dėka išeivijos tautiečiai apie Lietuvos gyvenimą sužinodavo daug daugiau, negu nušviesdavo vietinė žiniasklaida.

Už nuopelnus ir pasižymėjimą Povilui Juodvalkiui buvo suteiktas LSS garbės šaulio vardas, apdovanotas Šaulių žvaigždės ordinu ir medaliu, LSS

ženklų „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ ir kitais pasižymėjimo ženklais.

Povilas paliko daugybę žmonių, palytėtų jo gerumo bei šilumos, kurie didįjį šaulį prisimena gražiu žodžiu. LSS išeivijoje (LSSI) vadas Julius Rūtenis Butkus: „Povilas Juodvalkis buvo geras, rūpestingas ir ištvermingas šaulys. Dalyvaudavo visur ir visuomet. Niekada neatsisakydavo nei rikiuotėje eiti, nei tautos vėliavą nešti ar kitus darbus atlikti. Tai tikras pavyzdys, kokie mes turime būti.“

LSSI Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadas Linas Marganavičius: „Tuo metu – 1996-aisiais – mane nustebino Povilo atsidavimas ir noras per šaulišką veiklą padėti Lietuvai. Per visus tuos metus, kuriuos man teko jį pažinoti, jis ir išliko toks, kokį pamačiau pirmą kartą.“

LSSI jūrų šaulių kuopos „Klaipėda“ šaulys Giedrius Bikulčius: „Povilas atmintyje išliks ne tik kaip linksmas ir geras draugas, bet ir kaip pavyzdingas šaulys, ištikimas organizacijai ir jos veiklai: net sulaukęs garbingo amžiaus stengėsi aktyviai dalyvauti rengiamose šventėse ir paminėjimuose.“

LSSI jūrų šaulių kuopos „Baltija“ vadas Rimantas Šalaviejus: „Povilas buvo kuklumo, ramybės ir ištikimybės šauliškai veiklai pavyzdys, visiems esamiems ir būsimiems šauliams.“

LSSI Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės šaulė Zita Bagdžius: „Povilas buvo labai aktyvus Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės narys. Buvo vėliavnešys. Aukštas, tikras Aukštaitijos ažuolas... Gerbkime jo atminimą.“

Povilas Juodvalkis palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse (Section 37 Block 59 Lot 9 Grave 2). Neužmirškime jo, ir parymokime prie kapo, kai galėsime.

Irena Šalaviejienė, LSSI jūrų šaulių kuopos „Baltija“ šaulė
Stasys Ignatavičius, Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys

Jurgis Vincas
Uktveris (1933–2015)

Gimė 1933-03-26 Klaipėdos r. Šakinių kaime. Ūkininkų šeimoje augo penki vaikai. Visa šeima 1951 m. buvo ištremta į Sibirą (Krasnojarsko kr., Ačinsko r.). Jurgiui, vyriausiajam, tuo metu buvo 18 metų. Tremtyje šeima kentėjo 8 metus. Grįžęs į Lietuvą Jurgis sukūrė šeimą, sulaukė 5 vaikų (4 sūnų ir 1 dukters), 7 anūkų bei 2 proanūkių.

Atgimus vilčiai, kad Lietuva gali nusimesti okupacijos jungą, Jurgis iš karto tapo aktyviu Plungės raj. Sąjūdžio nariu bei įstojo į atsikuriančią Lietuvos šaulių sąjungą, kurios nariu buvo iki pat mirties. Vienintelis paskutinis Jurgio Vinco noras – būti palaidotam su šaulio uniforma, kad ir miręs parodytų, jog svarbiausia jam visad buvo Lietuva, kurią jis iki pat mirties mylėjo.

Mirus LŠS Garbės šauliui, ilgamečiui Garbės teis-
mo pirmininkui **VYTAUTUI ŽIŪRAI**, nuoširdžiai
užjaučiame gimines bei artimuosius. Dalijamės Jūsų
liūdesį.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ir šauliai

Mirus ilgamečiui LŠS nariui **VYTAUTUI ŽIŪRAI**
mūsų organizacija neteko išskirtinio žmogaus – sim-
bolio tos Šaulių sąjungos, kurią sukūrė ir stiprino
iškiliausios Lietuvos asmenybės. Mums šauliškame
darbe labai stigs Vytauto žinių, patirties ir intelligen-
cijos. Tesiils Vytautas, o jo dvasia būna rami, nes bro-
liai ir sesės šauliai užtikrins jo darbų tęstinumą.

Šauliai Audrius ir Gintarė Skaisčiai

Mirus išeivijos šauliui **POVILUI JUODVALKIUI**
kartu liūdime ir nuoširdžią užuojautą reiškiamo šei-
mai bei artimiesiems.

Lietuvos ir išeivijos broliai sesės šauliai

Mirus Radviliškio kuopos šauliui **ANTANUI**
DAUKŠAI, nuoširdžią užuojautą reiškiamo šeimai
bei artimiesiems.

*Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės vadas,
kuopos vadas ir šauliai*

Staiga mirus Kauno šaulių „Tvirtovės“ Vyčio
Kryžiaus ordino vėliavos būrio šauliui **ANTANUI**
VELYKIUI kartu liūdime bei užuojautą reiškiamo
šeimai.

*Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas,
Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos vadovybė ir šauliai*

Mirus **PETRUI LAUKIUI**, nuoširdžią užuojautą
reiškiamo šeimai ir artimiesiems.

*Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas,
Kauno r. 9-osios kuopos Zapyškio būrio šauliai*

Druskininkų savaitraštyje „**Druskonis**“ (2014 m.
gruodžio 12-18 d. Nr. 50 (1293): „Ar gerumas – stebu-
klas, paklausk?“ rašoma apie Druskininkų policijos
komisariato organizuotą savanorystės dienos minėji-
mo renginį, kuriame dalyvavo Giedriaus Matulionio
3-iosios kuopos vadas bei jaunieji šauliai.

„**Utenis**“: „Utenos šauliai minėjo 95-ąsias meti-
nes“ rašo apie skambią apskrities šaulių šventę.

„**Utenos apskrities žinios**“: „Utenos apskrities
Plk. P. Saladžiaus šaulių 9-ajai rinktinei 95-eri“.

www.lrytas.lt: „Lietuvoje viešėjusią ukrainie-
tę pribloškė lietuvių elgesys“ rašoma apie lietu-
vių pagalbą ukrainiečiams ir šaulio, G. Matulio-
nio kuopos vado Ramūno Šerpatausko rūpestį:
„Ramūnas rėmė ir padėjo mūsų vaikinams, kol jie
buvo rehabilitacijos centre. Su Ramūnu ir jo šeima
mes labai susidraugavome. Patogus Igorio ir kitų
ukrainiečių karių apgyvendinimas Druskininkuo-
se – jo nuopelnas. Jis taip pat mums su mylimuoju
padovanojo dovaną – mano buvimas Druskininkuo-
se buvo visiškai nemokamas. Ramūnas organizavo
mūsų sužeistiesiems įdomias keliones ir visuomet į

Mirus šauliui Jurgiui **VINCUI UKTVERIUI** nuo-
širdžią užuojautą reiškiamo šeimai bei artimiesiems.

Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šauliai

Mirus Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių
1-osios rinktinės Garbės šauliui **VINCUI KAŠĖTAI**,
nuoširdžią užuojautą reiškiamo šeimai bei artimie-
siems.

Rinktinės vadas ir šauliai

Skaudžią netekties ir liūdesio valandą nuoširdžiai
užjaučiame Vilkaviškio P. Karužos šaulių 6-osios
kuopos šaulį Žydrūną Brazaitį dėl mylimos Mamytės
mirties.

Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio

P. Karužos šaulių 6-osios kuopos vadovybė ir šauliai

Netekties valandą, mirus žmonai, nuoširdžiai už-
jaučiame Zapyškio 9-osios kuopos šaulį Alfonsą Be-
kerį.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės

Zapyškio kuopos šauliai

Mirus žmonai, nuoširdžiai užjaučiame brolių šaulių
Alfonsą Bekerį.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas,

Kauno „Tvirtovės“ šaulių 3-iosios kuopos vadovybė ir šauliai

Mirus mylimai Mamytei, nuoširdžiai užjaučia-
me Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios
rinktinės Juozo Vitkaus-Kazimieraičio 5-osios kuopos
šaulį Mindaugą Čirą.

Rinktinės vadas ir šauliai

Mirus mylimai Dukrai, reiškiamo gilią užuojautą
Radviliškio kuopos šauliui Juozui Valaičiui.

Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės

Radviliškio kuopos vadas ir šauliai

APIE MUS RAŠO

jas lydėjo, lankė beveik kiekvieną dieną. Buvome net
jo nuostabios žmonos Jurgitos gimtadienyje. Dabar
jo šeima – mūsų geri draugai, ir aš tikiuosi, kad jie
atvyks pas mus į svečius Ukrainoje. Kelionė į Lietuvą
padarė man didžiulį įspūdį. Aš laiminga, kad galėjau
pasimatyti su mylimuoju, kurio labai laukiu. Dėko-
ju lietuviams už paramą. Ypatingą padėką noriu pa-
reikšti kariškiui Ramūnui ir jo šeimai. Mišai ir Iraidai
iš Kauno, Eugenijui kuris pasitiko bei išlydėjo mane į
oro uostą ir visiems nepažįstamiems lietuviams, ku-
rie parėmė mus tokiu sunkiu mūsų šaliai metu. Dė-
koju jums, brolyčiai lietuviai! Šlovė Ukrainai! Šlovė
Lietuvai!”

Pagal raktinius žodžius LŠS konferencija yra nau-
jiena Nr. 6, žiniasklaidoje paminėta 50 kartų ir pasie-
kusi 12,7 mln. auditoriją.

www.stadviliubendruomene.lt: „Atmintis – tai
relikvija, perduodama iš kartos į kartą“ rašoma apie
Antazavės šilo mūšio 70-mečio paminėjimą. Renginy-
je aktyviai dalyvavo Plk. P. Saladžiaus šaulių 9-osios
rinktinės šauliai. Jie taip pat padėjo atstatant bunkerį.

LŠS vado apdovanojimai, skyrimai eiti pareigas

2015 m. sausis–vasaris

Sajungos vado įsakymais **II laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“** apdovanoti: Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno 2-osios kuopos šaulys Juozas Janušaitis; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos šaulys Darius Sadinauskas; Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio Petro Karužos šaulių 6-osios kuopos jaunųjų šaulių būrio vadė Vilija Grybauskienė; Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Pilviškių šaulių 4-osios kuopos šaulys Bronius Vasiliauskas; Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Pilviškių šaulių 4-osios kuopos jaunųjų šaulių būrio vadė Žana Laužaitienė.

Sajungos vado įsakymais **III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“** apdovanoti: Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ 3-iosios kuopos 2-ojo būrio šaulys Antanas Jurgis Palilionis; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ 3-iosios kuopos Vyčio kryžiaus ordino vėliavos būrio šaulys Juozas Kisielius; Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kauno „Tvirtovės“ 3-iosios kuopos Vyčio kryžiaus ordino vėliavos būrio šaulys Anicetas Karvelis; LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės vadas Kęstutis Bauža; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos skyriaus vado pavaduotojas Laimis Ivanauskas.

Sajungos vado įsakymais **vardinės dovanos** įteiktos: Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliui Algirdui Mizeikiui, Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos būrio vadui Vitalijui Apanasenko, Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos skyriaus vadui Vladimirui Achalajai, Lietuvos šaulių

sajungos Garbės sargybos kuopos šauliui Vaidui Čekanavičiui; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos vadui Sauliui Slavinskui.

Sajungos vado įsakymais **padėkos** įteiktos: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos III kurso kariūnui Tadiui Jurkštai; Rokiškio rajono savivaldybės merui Vytautui Viliui; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos jaunųjų šaulių 2-ojo būrio vadei Gabrielei Tamulytei; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos jaunųjų šaulių 2-ojo būrio 1-ojo skyriaus vadei Nijolei Grebliauskaitei; Lietuvos šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos jaunųjų šaulių 2-ojo būrio jaunajam šauliui Žilvinui Slavinskui; Vilkaviškio raj. Pilviškių „Santakos“ gimnazijos direktoriui Arūnui Kiulkiui

Sajungos vado įsakymais **vardinės dovanos** ir padėkos įteiktos: Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Pilviškių šaulių 4-osios kuopos būrio vadui Kęstučiui Braziui, Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės jaunųjų šaulių vadui Modestui Bartkui, Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Pilviškių šaulių 4-osios kuopos būrio vadei Nemyrai Gardauskienei, Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Pilviškių šaulių 4-osios kuopos skyriaus vadei Dovilei Draugelytei, Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Marijampolės šaulių 3-iosios kuopos šauliui Jurgiui Glaveckui.

Sajungos vado įsakymais Vidimantas Albinas Lissauskas paskirtas eiti LŠS Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Marijampolės šaulių 3-iosios kuopos vado pareigas nuo 2015-01-08, Rūta Meliūnienė laikinai skiriama eiti LŠS Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės Anykščių Dariaus ir Girėno šaulių 1-osios kuopos vado pareigas nuo 2015-01-08 iki 2015-05-01.

APIE MUS RAŠO

Žurnalas „Veidas“ Nr. 49, 2014 m. Straipsnyje „Dėžutėje nuo šovinių dar viena žinia iš praeities“ kalbama apie Ariogalos gimnazijos jaunųjų šaulių būrelio narių Igno Kringelio ir Justino Balčiaus radiją – pokario partizanų dokumentus.

Straipsnyje „Mokytojai „žvaigždės“ į streikus dar nesiruošia“ pristatoma trijų kartų mokytojų dinastiją – šešiolikos pedagogų šaulių Nefų šeimą.

Utenos apskrities laikraštis „Utenos diena“: straipsnyje „Asta Tidikienė: Utenos šauliai – ne militaristai, bet prirėkęs Tėvynę gins“ kalba apie šaulišką nuostatą bei veiklą.

www.aidais.us: „Bėgime „Gyvybės ir mirties kelius“ dalyvavo rekordinis dalyvių skaičius“

Joniškio rajono laikraštis „Sidabrė“: „Su likimu neprasilenksi“ pasakojama apie Joniškio 3-iojo atskirojo būrio šaulio Karolio Bačionio gyvenimą.

Portalas „Jūsų Panevėžys“: informuojama apie karių ir šaulių susitikimą, kurį organizavo Alfonso

Smetonos šaulių 5-osios rinktinės šauliai – „Ukrainos karių viešnagė Karaliaus Mindaugo husarų batalione“.

„Lietuvos rytas“: „Lietuvos šauliai treniruojasi kartu su JAV kariais“.

www.lrytas.lt: „Ukrainos karys Igoris parašė jautrų laišką Lietuvos žmonėms“ rašoma apie mūsų šalies ir šaulio Ramūno Šerpatausko pagalbą sužeistiesiems ukrainiečiams.

www.jusupanevezys.lt: „Kariniame dalinyje – jaunųjų šaulių sukarinta stovykla“

Joniškio rajono laikraštis „Sidabrė“: „Išgyventi be kokiomis sąlygomis!“ rašoma apie LŠS mokymo centro instruktoriaus Alberto Daugirdo 24 valandų išgyvenimo kursą Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės šauliams.

www.kaunodiena.lt: informuoja apie Šaulių sąjungos Garbės sargybos kuopos 15-metį.

Sveikiname

Šaulį ALBINĄ BISLIŲ 90-mečio proga. Linkime puikios sveikatos, nuotaikos bei noro veikti ir darbuotis bendruomenės, brolių bei sesių ir savo krašto labui.

Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės vadė ir šauliai

Šaulius PETRĄ BRIKĄ 85-ojo, ROMUALDĄ KANCLERĮ ir ALEKSANDRĄ DRUMSTĮ 75-ojo, HENRIKĄ RAČKAUSKĄ 70-ojo, HENRIKĄ ŠMITĄ 60-ojo, LAIMUTĮ GAKUTĮ 50-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, energijos šauliškame kelyje, ištvermės ir dvasios stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas, „Tvirtovės“ kuopos vadovybė ir šauliai

Šaulius VYTAUTĄ PAULAUSKĄ 80-mečio, ALGIMĄ SAMUOLĮ ir JUOZĄ TRAPAVIČIŲ 60-mečio proga. Linkime geros sveikatos ir stiprybės šauliškoje veikloje.

Suvalkijos šaulių 4-oji rinktinės vadas ir šauliai

Šaulį SAULIŲ ANTANĄ ZUBAVIČIŲ 80-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, ilgų bei prasmingų gyvenimo metų, neišsenkamos energijos šauliškame kelyje, ištvermės bei dvasios stiprybės tarnaujant Tėvynei.

Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos šaulių 6-osios kuopos vadas ir šauliai

Šilalės S. Girėno šaulių 3-iosios kuopos šaulį JONĄ LINKEVIČIŲ 70-ojo jubiliejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, pozityvaus nusiteikimo ir šauliško entuziazmo.

LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės vadas ir šauliai

Šaulę NIJOLĘ ČEREŠKIENĘ jubiliejaus proga. Linkime energijos, tvirtybės atliekant prasmingus darbus bei didžiausios sėkmės asmeniniame gyvenime.

Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės vadė ir šauliai

Šaulę REGINĄ KABALINIENĘ jubiliejaus proga. Kantrybės ir tvirtybės ugdant Lietuvos talentus, džiugesio matant savo veiklos rezultatus, sveikatos ir sėkmės!

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas, broliai sesės šauliai

Šaulį JUOZĄ JANUŠAITĮ 60-mečio proga. Linkime ne vien tik girdėti, bet ir nuolat jausti mūzų sparnus ant peties, visad išlikti tokiam pat tvirtam šauliškose pozicijose bei teigiamą energiją skleisti visiems, esantiems šalia.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas, broliai sesės šauliai

Radviliškio 1 kuopos vado pavaduotoją ALGIRDĄ MANČAUSKĄ 60-ojo jubiliejaus proga, Šiaulių 2 kuopos 1. e. vado pareigas ANDRIŲ ČERNAUSKĄ 45-ojo gimtadienio proga. Linkime ištvermės ir ryžto šauliškame kelyje.

Gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės vadas ir šauliai

Garbės sargybos kuopos šaulį MINDAUGĄ VISOCKĮ 40-mečio proga. Linkime tikėjimo pasirinktosios veiklos prasme ir kryptingumo įgyvendinat teisingus siekius.

Sesės ir broliai Garbės sargybos kuopos šauliai

Kuopos vadą, rinktinės Garbės šaulį MINDAUGĄ ALEKSANDRĄ BALČIAUSKĄ 40-ojo gimtadienio proga. Linkime ir toliau savo asmeniniu lyderio pavyzdžiu demonstruoti šauliškumo etaloną ir burti mus svarbiems valstybės gynybos darbams!

Karaliaus Mindaugo šaulių 10-tosios rinktinės Vilniaus šaulių kuopos šauliai

Šaulį LUKĄ ZDENCEVIČIŲ 20-mečio proga. Linkime su jaunatviška energija įsiliejus į šauliškas greitas aktyviai darbuotis Tėvynės labui.

Suvalkijos šaulių 4-oji rinktinės vadas ir šauliai

Zapyškio šaulių būrio vadą ALGIMANTĄ VENGRAITĮ ir jo sutuoktinę ELENĄ auksinių vestuvių – bendro gyvenimo 50-mečio proga. Linkime puikios sveikatos bei sveiko optimizmo.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ir šauliai

Būrio vado Ramūno VIEDERIO šeimą gimus dukrytei Laisvei Gajai VIEDERYTEI! Su kiekvienu mūsų organizacijos nario šeimoje gimusiu vaiku sustiprėja Šaulių sąjunga ir valstybė, o tai yra pagrindinis LŠS uždavinys.

Karaliaus Mindaugo šaulių 10-tosios rinktinės Vilniaus šaulių kuopos šauliai

Šaulišką šeimą sukūrusius Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės vado pavaduotoją RENATĄ KALINAUSKAITĘ ir „Geležinio vilko“ kuopos vadą ANDRIŲ ŠMAILĮ. Linkime suprasti, jausti vienam kitą ir visados žvelgti bei žengti viena krypti.

LŠS vadas bei sesės ir broliai šauliai

Kaina 1,59 €

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA

